

Rivierlandschap, gezien door de bomen, Cornelis Vroom, 1638, Collectie Mauritshuis Den Haag.

We kijken vanaf een helling uit over een panoramisch rivierlandschap. Iets verderop lopen enkele jagers, en hun hond snuffelt op de voorgrond. Vroom creëerde een ongelooflijke diepte in het landschap, door het gebruik van voornamelijk bleke tinten groen en blauw. De donkere silhouetten van de bomen op de voorgrond versterken deze suggestie. Vroom, die in Haarlem werkte, kreeg veel opdrachten van het hof van de stadhouder. Hij wordt beschouwd als de voorloper van Jacob van Ruisdael.

Vereniging tot Behoud van het Lingeland
Postbus 131, 4190 CC Geldermalsen

E-mailadres: contact@lingelandchap.nl
Website: www.lingelandchap.nl
Facebook: www.facebook.com/Lingelandchap/

Lingeschouw 2025

De Vereniging tot Behoud van het Lingeland (VBL) zet zich in voor de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de Linge en het aanliggend gebied.

MISSIE

De VBL zet zich in voor de bewustwording, waardering en bescherming van het unieke Lingeland opdat haar kernkwaliteiten en leefbaarheid behouden blijven voor toekomstige generaties. Een landschap waar rust, ruimte, duisternis, kleinschaligheid, natuur en cultuur worden gewaardeerd en beschermd als belangrijke pijlers van onze leefkwaliteit en non-materieel kapitaal.

VISIE

De kernkwaliteiten en leefbaarheid van het Lingeland moeten verankerd worden in het ruimtelijke beleid van bestaande en toekomstige beleidsmakers en in het gedachtegoed van haar bewoners en belanghebbenden. Door het hebben van (toegang tot) specifieke kennis over het Lingeland, deze te benutten en toegankelijk te maken, stimuleren we bewustzijn en waardering voor het unieke karakter, maar eveneens de kwetsbaarheid van het landschap. We bouwen aan een grote en daadkrachtige vereniging die zich gezamenlijk sterk maakt voor het ontwikkelen van een “Best in Class” landschap waar duurzaamheid en behoud van karakter, cultuur en leefbaarheid hand in hand gaan. VBL denkt zoveel mogelijk constructief mee bij de ontwikkelingen in ons gebied en geeft zo nodig tegengas. Zo geven we het landschap een stem omdat het zelf geen stem heeft!

HERKENT U ZICH HIERIN?

U kunt ons daarbij steunen en helpen onze vereniging nog sterker te maken door lid te worden. Meldt u aan als u nog geen lid bent.

Dat kan via onze website, www.lingeland.nl of door een mail te sturen aan: ledenadministratie@lingeland.nl

Inhoud

Van de voorzitter..... 3

Redactioneel 3

Uitnodiging Algemene Ledenvergadering en lezing..... 4

Dorpen in het Groen..... 5

Prikkels in het landschap..... 6

Zonnepark The Dutch 8

Overzicht van de activiteiten..... 10

Overlast van Blokhutboten en BBQ boten 10

Het Windpark Echteld – Lienden..... 11

Projectplan Nieuwe Landschapselementen..... 12

Bomenbeleidsplan gemeente West Betuwe 14

Pioenrozen kwekerij..... 15

De Zeek 16

Woningbouw Beesd Noord..... 18

Westelijke Ontsluitingsweg Tiel 20

Munitiedepot..... 22

Woningbouw in Buren 23

Windvisie Alblasserwaard..... 24

De Steendert..... 25

Bestemmingsplan Buitengebied Geldermalsen 2022 27

Groen-blauwe dooradering van het landschap 28

Coffeeshop’s in Tiel 30

In het kort..... 32

Verslag Algemene Ledenvergadering 22 mei 2024 34

Financiële zaken..... 36

Strategie 38

Algemene informatie..... 39

Van de voorzitter

De rumoerige Geopolitiek houdt mij behoorlijk bezig. We zijn niet in oorlog maar “echte” vrede kennen we ook niet. Op veel plaatsen in deze wereld wordt gevochten en daardoor lijden veel mensen honger en/of zijn op de vlucht of nog erger zijn omgekomen of gewond. Ik heb in mijn leven nog nooit zo’n onrustige tijd meegemaakt als juist nu. Ik had behoefte deze cri de coeur aan u mee te geven.

TERUG NAAR DE SCHOONHEID VAN ONS LANDSCHAP

In deze Lingeschouw komen veel onderwerpen aan de orde die ons zorgen baren. Zorgen die een gevolg zijn van tekortkomingen bij de overheden. Overheden die soms niet meer voor hun taak berekend zijn. Veelal is geldgebrek, geen (deskundig) personeel kunnen krijgen of een combinatie daarvan de oorzaak. De overheid moet bijvoorbeeld aan handhaving een hogere prioriteit geven. Als de besturen van overheden regels en beleidsplannen vaststellen en deze vervolgens niet kunnen worden gehandhaafd heeft voornoemde vaststelling geen enkel nut.

Volgend jaar worden gemeenten sterk gekort in de rijksbijdrage uit het gemeentefonds. En dan zullen de zorgen omtrent natuur en landschap alleen maar toenemen. Wij zullen nog alerter moeten zijn op ontwikkelingen die strijdig zijn met het behoud van het Lingeland tussen Lek en Waal. Als een gebied éénmaal verpest is komt de schoonheid van het landschap nooit meer terug. En het landschap is van ons allemaal. Dus beste leden wees op uw hoede en als u denkt “is dit wel in de haak” geef een seintje aan het bestuur. Samen zijn we sterk.

Vorig jaar heb ik de wens uitgesproken dat er weer een minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening zou komen. Die wens is vervuld, maar verder ben ik teleurgesteld omtrent de plannen van de minister. Het gaat over wonen, wonen en nog eens wonen. Natuurlijk van groot belang voor de wooncrisis waar we mee te maken hebben. Echter deze minister heeft nog nauwelijks nieuw ruimtelijk beleid gepresenteerd. Laat staan over plannen nieuwe Nationale Landschappen in het leven te roepen.

Het ledenaantal van onze vereniging groeit, maar een groter aantal leden is zeer gewenst voor meer draagvlak. Doe uw best en breng meer leden aan.

Dit jaar gaan we onze Algemene Ledenvergadering op 21 mei a.s. weer houden in het Stroomhuis te Neerijnen. Na de ALV zal Gertjan Sengers van de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap ons meenemen in de opgaves die er zijn om ons waardevolle landschap te behouden en te versterken: een Deltaplan voor het Lingeland?

Tot woensdag 21 mei a.s. 19.30 uur in het Stroomhuis te Neerijnen.

Pieter van Veen

Redactioneel

In deze Lingeschouw weer een heel palet van allerlei ontwikkelingen in het rivierengebied waar we in het afgelopen jaar mee bezig zijn geweest. Nu het allemaal op papier staat besef je pas hoeveel het geweest is! De Lingeschouw wordt ook steeds dikker om verslag te doen van al onze acties en nog is het niet compleet! We hopen dat u bij het lezen over al onze activiteiten door ‘de bomen nog het bos kan zien’ en onze inzet waardeert.

Algemene ledenvergadering woensdag 21 mei 2025

Het bestuur van de Vereniging tot Behoud van het Lingelandchap nodigt alle leden uit de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering (ALV) bij te wonen.

Deze vergadering vindt plaats op woensdag 21 mei 2025, aanvang 19.30 uur in het Stroomhuis te Neerijnen (Pallandstraat 1). Leden zijn vanaf 19.00 uur al van harte welkom!

Het officiële deel van deze ledenvergadering begint om 19.30 uur en eindigt rond 20.15 uur.

AGENDA

De agenda kunt u vinden op www.lingelandchap.nl. Leden ontvangen de agenda ook schriftelijk bijgesloten bij de Lingeschouw.

LEZING

Na de ALV is iedereen (ook niet-leden) welkom voor de lezing om 20.30 uur in het Stroomhuis te Neerijnen.

LEZING OVER HERSTELPLAN

Aansluitend op de ALV zal op woensdag 21 mei 2025 tussen 20.30 – 21.30 uur door Gertjan Sengers van de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap (www.nederlandschculuurlandschap.nl) een lezing worden gegeven over het landschapsherstelproject in de Ooijpolder en hoe de lessen daaruit gebruikt kunnen worden voor het Lingelandchap. Het Nederlandse landschap heeft door de eeuwen heen talloze transformaties ondergaan. Eén van de gebieden die de gevolgen van deze veranderingen sterk heeft ondervonden, is het Lingelandchap. Om de unieke kenmerken van dit gebied te herstellen, kan een ambitieus plan worden opgesteld. Bij dit herstel kan gedacht worden aan kleinschalige landschapselecties zoals heggen, houtwallen en bloemrijke bermen.

Gert Jan Sengers

BRON: WWW.SLGELDERLAND.NL

Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG) zet zich in voor het landschap met heggen, boomgaarden, dijken, akkers, beekjes en boerenerven te behouden én herstellen. Haar activiteiten bestaan uit: bewustmaken van de waarde van het landschap; adviseren van bewoners bij de aanplant van inheemse bomen en struiken op hun erf; stimuleren van dorpsbewoners om aan de slag te gaan met hun landschap; geven van cursussen en bijeenkomsten aan vrijwilligers; lenen van gereedschap aan deze vrijwilligers voor het onderhoud van kleine landschapselementen.

Zie ook de website www.slgelderland.nl

Dorpen in het Groen

Vera van Loon en Martin ten Cate, bestuursleden VBL

Dorpen en kernen in het buitengebied zijn veelvuldig geïnteresseerd om de omgeving rond het dorp te verfraaien met streekeigen beplanting. Binnen de aanpak van Dorpen in het Groen werkt SLG samen met de lokale dorpsbelangenorganisaties, dorpsbewoners en grondeigenaren in het buitengebied om dit te bereiken. Dat doen ze door de erven en omliggende terreinen van bewoners in het buitengebied te versterken met lokaal passende beplanting. Dit leidt tot de aanplant van heggen/hagen, knotbomen, hoogstamboomgaarden, houtsingels, vogelbosjes etc.

Vanaf de start van het project tot en met de feestelijke plantdag werkt SLG samen met de lokale dorpswerkgroep en begeleidt ze het proces. Door het hele dorp te betrekken wordt veel bereikt. Het uiteindelijke resultaat: fraai ingerichte erven en een dorp dat trots is op het eigen landschap!

Hoe gaat het beplantingsproject in zijn werk?

Er worden 6 fases onderscheiden.

- 1. Vooroverleg** met de dorpsbelangenorganisatie en het maken van werkafspraken.
- 2. Voorlichtingsavond** met een presentatie over het landschap en de relatie met het erf, de geschiedenis van het boerenerv en de ecologie op het erf. Geïnteresseerden kunnen zich direct aanmelden voor deelname.
- 3. Veldbezoek.** Na aanmelding maakt SLG een afspraak voor een vrijblijvend en kosteloos gesprek op locatie om de mogelijkheden goed door te spreken. In overleg met de grondeigenaar wordt een beplantingsplan opgesteld dat past binnen het landschapstype waarin men woont.
- 4. Voorbereiden** op het veldbezoek. Voorafgaand aan het advies kan de deelnemer zich voorbereiden en daarna zijn eigen wensen op papier zetten. Het advies gaat over landschappelijke beplanting en niet over het inrichten van de tuin. Op de website van SLG is veel info te vinden over het landschap en de verschillende landschapselementen.
- 5. Opstellen conceptplan** en akkoord deelnemer. De deelnemer ontvangt een conceptplan met daarin aangegeven de locatie van de nieuw te realiseren beplanting met daarbij het voorstel van soorten. Ook de eigen bijdrage van de deelnemer is opgenomen in dit conceptplan. Wanneer de deelnemer tevreden is, geeft deze akkoord op de uitwerking.
- 6. Bestellen plantmateriaal en feestelijke uitdeeldag.** SLG bestelt vervolgens het plantmateriaal van alle deelnemers rechtstreeks bij de kweker en de feestelijke uitdeeldag wordt voorbereid. De lokale vrijwilligers helpen ook mee om deze uitdeeldag goed voor te te bereiden en om het echt een feestelijk moment voor het dorp te maken.

Ooijpolder

Prikkels in het landschap

Martin ten Cate, bestuurslid VBL

In het hedendaagse landschap worden we geconfronteerd met een overvloed aan prikkels die onze leefomgeving steeds verder belasten. De toenemende geluidsoverlast, visuele afleidingen en kunstmatige verstoringen hebben een directe impact op onze rust en welzijn. Deze prikkels lijken op het eerste gezicht misschien onschuldig of zelfs noodzakelijk voor onze moderne levensstijl, maar bij nadere beschouwing wordt duidelijk dat hun cumulatieve effect zowel het milieu als onze mentale gezondheid onder druk zet. We geven een aanzet voor de belangrijkste oorzaken van deze prikkels en de gevolgen daarvan, met speciale aandacht voor geluidsoverlast, overdaad aan aanwijzingen, reclame, overmatig licht en visuele overlast van windmolens en hoogspanningsmasten.

HET ALTIJD AANWEZIGE GEBROM

Geluidsoverlast is een van de meest verstikkende vormen van overprikkeling in ons landschap. Het constante geraas van snelwegen en het gedreun van vliegtuigen boven ons hoofd zijn onontkoombaar geworden. Stille is schaars geworden. Organisaties zoals Stop4deroute.nl wijzen op de groeiende bezorgdheid over de uitbreidingsplannen van luchthavens en het toenemende vliegverkeer. In december 2024 vond een informatieavond plaats in het gemeentehuis van Geldermalsen over de gevolgen van de extra aanvliegeroute naar Schiphol, die over het Lingegebied loopt. En neem een kijkje op www.flightradar24.com om te zien wat er nu boven uw hoofd vliegt. Daarna kunt u zich gaan afvragen waarom dat vliegtuig daar vliegt, en of het noodzakelijk is.

De gevolgen van lawaai reiken verder dan alleen het gehoor: langdurige blootstelling aan verkeers- en vliegtuiglawaai is in verband gebracht met verhoogde stressniveaus, slaapproblemen en zelfs hart- en vaatziekten.

De strijd tegen geluidsoverlast wordt bemoeilijkt door economische belangen. Het verbeteren van de infrastructuur voor vervoer lijkt een prioriteit te zijn, maar hierbij worden de kosten voor de leefomgeving vaak genegeerd. Burgers en organisaties trekken aan de bel, maar voelen zich regelmatig machteloos tegenover de dominante positie van de luchtvaart- en

transportsector. We moeten proberen de gevolgen van deze groeiende geluidsdruk te beperken, maar een duurzame oplossing vraagt om fundamentele keuzes ten gunste van mens en natuur. Laten we eens bedenken dat het begrip “economie” niet alleen uit geld bestaat, maar ook uit geluk, gezondheid en natuur.

INFOBESITAS

Een ander probleem dat bijdraagt aan overprikkeling is infobesitas. Wegen zijn bezaaid met een overdaad aan verkeersborden, pijlen, reclamezuilen en digitale schermen die bestuurders constant van informatie voorzien. Hoewel deze aanwijzingen bedoeld zijn om de veiligheid te bevorderen, kan de hoeveelheid juist averechts werken. Te veel borden en signalen leiden tot verwarring, afleiding en zelfs gevaarlijke situaties.

Onze infrastructuur lijkt hiermee geoptimaliseerd, maar het gaat ten koste van de esthetiek en de rust van het landschap. Zelfs op landelijke wegen, waar men stilte en eenvoud zou verwachten, wordt de blik voortdurend afgeleid door allerlei tekens en symbolen. Een kritische herziening van de noodzaak van elk individueel verkeersbord en informatiepaneel zou bijdragen aan een overzichtelijker en rustiger landschap. Gelukkig ruimt de Gemeente West Betuwe al zo'n 2.000 verkeersborden op die overbodig zijn geworden.

OVERDAAD AAN RECLAME

Naast verkeersborden vormen reclamemasten en -borden een andere belangrijke bron van visuele vervuiling. Het Nederlandse landschap is bezaaid met hoge reclamemasten langs snelwegen en gigantische billboards vind je zelfs in landelijk gebied. Bedrijven wedijveren om onze aandacht, maar deze overdaad aan commerciële boodschappen draagt bij aan een gevoel van onrust.

De impact van reclamemasten en borden reikt verder dan alleen de visuele ervaring. Ze ondermijnen vaak het karakter van het landschap en vervreemden ons van de natuurlijke omgeving. Waar we vroeger bij het reizen konden genieten van weidse uitzichten, worden onze ogen nu gevangen door schreeuwerige teksten

en beelden die opdringerig aanwezig zijn. Het is nodig om de rust en schoonheid van het landschap terug te brengen.

EEN KUNSTMATIGE NACHT

Lichtvervuiling is een minder zichtbare, maar minstens zo versturende factor in het landschap. Nederland behoort tot de landen met de hoogste concentratie aan kunstlicht ter wereld. Straatverlichting, kassen in de glastuinbouw, reclameborden en gebouwen die 's nachts verlicht blijven, zorgen ervoor dat het moeilijk is om nog van een donkere nacht te spreken. Dit heeft niet alleen gevolgen voor de mens, maar ook voor dieren, die afhankelijk zijn van het natuurlijke dag-nachtritme.

Lichtvervuiling wordt vaak als noodzakelijk kwaad beschouwd, het zou de veiligheid en zichtbaarheid ten goede komen. Er is meer aandacht nodig voor slimme verlichtingstechnologieën die alleen worden geactiveerd wanneer dat nodig is, of voor het gebruik van verlichting die minder schadelijk is voor flora en fauna.

VISUELE OVERLAST

Windturbines en hoogspanningsmasten vormen een aanzienlijke bron van visuele overlast in het landschap. Windturbines staan symbool voor duurzame energie, maar hun impact op het visuele landschap is groot. Vooral in landelijke gebieden, waar weidse uitzichten en natuurlijke vergezichten centraal staan, domineren deze grote structuren de horizon. Hoogspanningsmasten ook, door hun ingewikkelde netwerken van kabels die zich uitstrekken over het landschap.

De plaatsing van windturbines is altijd al een punt van discussie geweest. Dat dat “altijd” is, betekent niet dat we ons er bij voorbaat maar bij moeten neerleggen. Bewoners vragen zich vaak af of deze technologie niet op een subtielere manier kan worden geïntegreerd in het landschap. Ondergrondse hoogspanningsleidingen en innovatieve ontwerpen voor windturbines en goed nadenken waar ze geplaatst worden zijn mogelijke oplossingen om de visuele impact te beperken.

NAAR EEN RUSTIGER LANDSCHAP

Het teveel aan prikkels in het landschap is een complex probleem dat vraagt om een brede en gecoördineerde aanpak. Geluidsoverlast, infrastructuurle drukte, reclame, lichtvervuiling en visuele verstoringen door grote constructies dragen elk bij aan een gevoel van onrust en vervreemding van onze natuurlijke omgeving. Het terugdringen van deze prikkels vereist een combinatie van politieke wil en participatie, technologische innovaties en een hernieuwde waardering voor rust en eenvoud.

Initiatieven zoals de VBL laten zien dat burgers zich steeds bewuster worden van de noodzaak om het landschap te beschermen tegen verdere verstoring. Deze bewegingen kunnen als inspiratie dienen voor bredere beleidsmaatregelen die de balans tussen mens, natuur en technologie herstellen. Door samen te werken aan een rustiger en meer harmonieus landschap, creëren we niet alleen een aangename leefomgeving, maar ook een erfenis waar toekomstige generaties trots op kunnen zijn.

Zonnepark The Dutch

Sandor de Kluizenaar, lid VBL en lid Stichting Natuurlijk Schoon Spijk

VERVUILENDE STAALSLAKKEN

De staalslakken zijn vanaf 2017 bij de uitbreiding van golfbaan The Dutch aangebracht op het grasland van polder Het Spijsche Veld. Daarmee is door de aannemer Sent One goed geld verdiend omdat met de afname van staalslakken geld toe wordt gegeven. Staalslakken zijn namelijk een afvalproduct van de staalproductie van Tata Steel en bevatten naast ongebluste kalk een breed scala aan zware metalen. Als de staalslak in contact komt met water logen deze giftige stoffen uit en ontstaan plassen of slootwater met pH 12 tot 14 en een cocktail aan zware metalen. Deze bedreiging voor mens en milieu is niet alleen een korte termijn verschijnsel maar de uitloging van zware metalen zet door tot op zeer lange termijn (langer dan 100 jaar). Ondanks deze bekende bezwaren weigert onze regering maatregelen te nemen om de staalslakken als afvalstof te benoemen. Het belang van Tata Steel weegt blijkbaar zwaarder dan onze volksgezondheid en milieu.

STICHTING NATUURLIJK SCHOON SPIJK

Maar liever vertel ik u over de oprichting van onze stichting, die in 2024 werd opgericht door een groep bezorgde dorpsgenoten die zich verzet tegen de opslag van 670.000 ton giftige staalslakken in Spijk. En wat wij het afgelopen jaar hebben gedaan en bereikt. Onze stichting is opgericht kort na een drukbezochte en tumultueus verlopen bijeenkomst in het dorps huis. Onze burgemeester gaf aan dat de staalslakken een fait accompli waren en dat daar niets meer aan te doen viel. Dat viel bij vele aanwezigen zeer slecht en kort daarna vond een groep elkaar in het standpunt dat we ons daar niet bij gingen neerleggen. We hebben contact gelegd met andere actiegroepen in den lande (waaronder de VBL) om ervaringen en kennis te delen. In het dorps huis van Spijk hebben we met andere actievoerders een informatieve bijeenkomst gehouden en nuttige contacten gelegd. Kort hierna hebben we de stichting Natuurlijk Schoon Spijk opgericht.

INZET

Onze werkgroep komt tweewekelijks bijeen in het dorps huis van Spijk om de lopende zaken te bespreken en onze acties door te nemen. Het openen van een bankrekening bleek lastiger te zijn dan het ongemerkt storten van 670.000 ton staalslakken. De tijd hebben wij benut om met diverse acties aandacht te trekken voor de problematiek in Spijk. Enkele successen op dit vlak zijn een nieuwsrubriek op TV Gelderland, een aflevering op TV van 'de Vuilnismen' (Teun van de Keuken), diverse artikelen in lokale en landelijke kranten en een uitzending van het TV-programma 'de Hofbar'. Samen met de stichting Natuurlijk Schoon Eerbeek hebben we staatssecretaris Chris Jansen (PVV) en zijn ambtenaren uitgenodigd voor een werkbezoek aan Spijk en Eerbeek om met eigen ogen de ellende van de staalslakken te zien. Ondanks de giftige groene drek die in Eerbeek in de sloten sijpelt en de steriel dode berg in Spijk, heeft het de staatssecretaris niet kunnen overtuigen dat staalslakken niet meer als zogenaamde 'bouwstof' door het land verspreid mogen worden.

Ook hebben we ons ingezet om bij Provinciale Staten Gelderland aandacht te vragen voor Spijk en Eerbeek. Samen met welwillende politici uit gemeente, Provinciale Staten en de Tweede Kamer hebben we vergaderd en moties afgestemd die zij hebben ingebracht. Een hoogtepunt was de gemeenteraadsvergadering van december 2024 van West Betuwe waar het unanieme besluit werd genomen om zich in te zetten voor verwijdering van de staalslakken samen met Provincie en Rijk.

“ Een steriel dode berg in Spijk ”

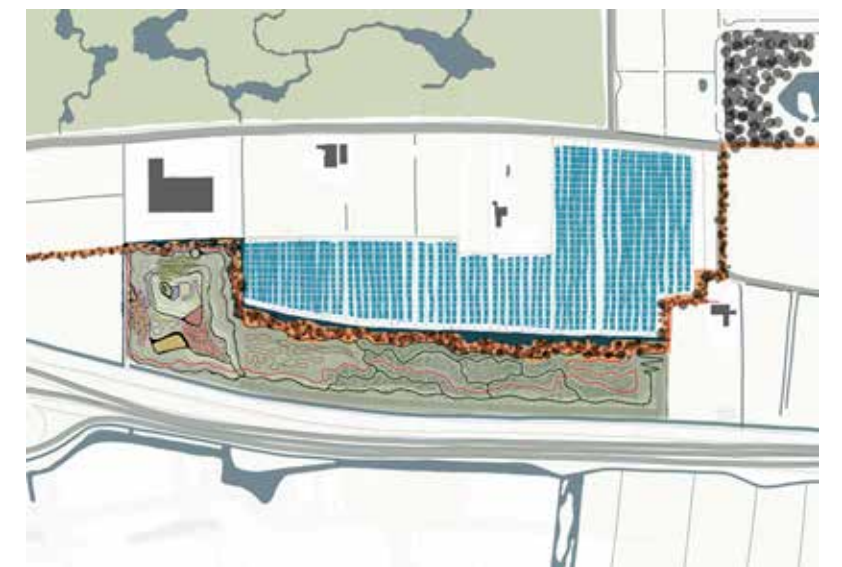
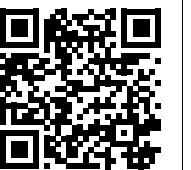
< Terrein van Zonnepark The Dutch

WAT NU?

Helaas is het tot nu toe bij mooie woorden gebleven. Gemeente en Omgevingsdienst hebben medio 2024 een handhavingsovereenkomst afgesloten voor de sanering maar houden zich niet aan het door hen zelf opgelegde tijdpad. Ondertussen liggen de staalslakken nog steeds open en bloot onze bodem, water, lucht en landschap te vervuilen. De problematiek groeit de gemeente blijkbaar boven het hoofd in complexiteit en mogelijke financiële consequenties.

We geven de moed niet op maar hebben inmiddels Provincie en Rijk aangespoord om de gemeente te helpen. Ons doel is verwijdering van de staalslakken met financiële bijdragen van Rijk en Provincie. Een bijkomend aandachtspunt is de voorgenomen aanleg van een zonnepark met mogelijk een grootschalige opslag van 'hergebruikte' batterijen. Zo belooft ook 2025 weer een spannend jaar te worden voor de toekomst van Spijk en de gemeente West Betuwe.

We hopen binnenkort een website in de lucht te hebben voor een betere communicatie. Hou www.natuurlijkschoonspijk.org in de gaten. Dan kunnen we ook bijdragen ophalen van burgers die ons willen steunen om onze kosten voor komend jaar te dekken. Iedere bijdrage is welkom op NL77 TRIO 0320 9733 01 t.n.v. Stichting Natuurlijk Schoon Spijk.

Overzicht van de activiteiten maart 2024 – maart 2025

Op de volgende pagina's legt de VBL verantwoording af aan haar leden wat het bestuur in het afgelopen jaar heeft gedaan. Het is ook een reflectie op de strategie van 2024.

In deze Strategie 2024 staat bijvoorbeeld aangegeven dat samenwerking wordt gezocht met andere natuur- en landschapsverenigingen en stichtingen. Met het projectplan Nieuwe Landschapselementen begint dat vorm te krijgen. Maar ook daar waar wordt opgetrokken met bewoners en actieve leden die allerlei ongewenste activiteiten signaleren zoals woningbouw in Buren – blokhutboten en BBQ boten op de Linge – De Steendert – de westelijke ontsluiting van Tiel – de verplaatsing van coffeeshops in Tiel. Op deze wijze wordt geprobeerd draagvlak te krijgen om ambtenaren en bestuurders te overtuigen. Er wordt daarom ook regelmatig met hen overlegd. Het is belangrijk om dat te doen en betrokken te zijn bij de planvorming. Op termijn kan dat bezwaar- en beroepsprocedures voorkomen.

Het is echter niet altijd mogelijk om dat te voorkomen. Vandaar dat er soms toch allerlei juridische procedures worden gevolgd zoals het indienen van zienswijzen en bezwaren, en het voeren van procedures bij Rechtbank en Raad van State.

^ Blokhutboten aangelegd bij privé steiger

Overlast van Blokhutboten en BBQ-boten

De hinder van de blokhutboten (vooral bij Acquoy aan de dode arm van de Linge) wordt veroorzaakt door de opvarenden van deze boten. Zij gaan aan wal bij “de particuliere Lingelandjes” en maken rotzooi, lawaai, etc.

Er zijn afspraken gemaakt met het waterschap en de verhuurder van de boten. In de aangepaste folder, die de huurders krijgen, staat waar je wel en niet mag aanmeren en waar je je aan te houden hebt.

Mochten zich weer ongeregeldeheden voordoen meldt het aan de VBL.

De VBL is ook nog in overleg met de gemeente over de overlast die de BBQ-boten veroorzaken op de Linge, met name bij Rumpt en Rhenoy. Een aantal bewoners hebben dat aangekaart bij de VBL en de gemeente heeft dat serieus opgepakt. In april 2025 wordt bekend hoe de gemeente deze overlast wil aanpakken.

Het windpark Echteld-Lienden

Alweer een windmolenpark in ons Rivierengebied. Alweer windmolens die tientallen kilometers ver de horizon vervuilen in ons vlakke Rivierengebied. Al eerder is over het Windpark Echteld Lienden (WPEL) in de Lingeschouw geschreven. Intussen is er weer op allerlei manieren geprobeerd om de schade voor het landschap te beperken. Een citaat uit onze zienswijze dat kortheidshalve onze visie op windmolens weergeeft:

“Vooraf moet worden gesteld, dat hoe je windmolens in het vlakke Rivierenlandschap ook plaatst – het niet is in te passen in het landschap. Door windmolens/turbines in één lijn lineair op te stellen in oost-westrichting wordt de oost-west dynamiek van het Rivierenlandschap tenminste benadrukt. Door te kiezen voor gelijke hoogte van windmolens over de totale lengte van de A15 wordt een rustiger landschapsbeeld gecreëerd, waarmee de negatieve impact van windturbines in het landschap eveneens wordt gemitigeerd. De VBL is dus niet mordicus tegen windturbines maar wel voor een zorgvuldige plaatsing van dit noodzakelijke kwaad, zodat de landschapskwaliteit zo weinig mogelijk wordt geschaad.”

en:

“De door Witteveen&Bos opgestelde effectrapportage voor het voorkeursalternatief geeft een zeer negatief oordeel over de landschappelijke impact van de 7 windmolens die nu in het projectplan zijn opgenomen. De opstelling van de 7 windmolens is niet lineair langs de A15, maar aan weerszijden van de A15 in een ongestructureerd cluster (zeg maar gerust ‘bos’).”

Deze zienswijze is in oktober 2024 naar Provinciale Staten van Gelderland gestuurd. (Wilt u weten waarom de provincie zich ermee bemoeit en niet de gemeentes Buren en Neder-Betuwe, lees dan de eerdere publicaties in de Lingeschouw). Vervolgens bleek er een procedurefout met de MER gemaakt te zijn (wilt u weten wat een MER is, zoek dan maar eens via Google of een andere zoekmachine). Daarom moest onze zienswijze rond nieuwjaar 2025 nog een keer naar de provincie worden gestuurd. Een hoop werk voor niks! De bureaucratie viert hoogtij! We wachten opnieuw af hoe het verder gaat.

BRON: VATTENFALL

Een uitvoeringsplan voor herstel van het karakteristieke Rivierenlandschap

De Vereniging tot Behoud van het Lingeland (VBL) heeft een ambitieus plan gelanceerd om het unieke landschap van de Linge nieuw leven in te blazen. Door de jaren heen zijn veel kleinschalige landschapselementen – zoals hagen, heggen, bomenrijen en struiken – verloren gegaan. Met het project “Nieuwe Landschapselementen” wil de VBL deze elementen herstellen en uitbreiden, met als doel het landschap te verfraaien en de biodiversiteit te versterken.

De aanleiding voor het project ligt in de verzakelijking van het landschap sinds de ruilverkaveling. Waar vroeger groene linten en boomrijen het landschap sierden, overheerst nu vaak kaalheid en eenvormigheid. Dit heeft niet alleen invloed op de schoonheid van het gebied, maar ook op de ecologische balans. Biodiversiteit holt achteruit. Daarom is het tijd voor actie.

Het project bestaat uit twee fasen. In de eerste fase wordt een uitvoeringsplan opgesteld. Hierin komt te staan waar en waarom bepaalde landschapselementen kunnen worden aangelegd of hersteld. Deze analyse wordt gebaseerd op een ruimtelijke onderlegger: een kaart die inzicht geeft in de kansen en bedreigingen voor het landschap in de regio West Betuwe en omgeving. Beleidsplannen, ruimteclaims en bestaande initiatieven worden daarin meegenomen.

In de tweede fase – vanaf eind 2025 – kunnen daadwerkelijk nieuwe landschapselementen gerealiseerd. Denk aan het aanleggen van heggen langs landwegen, het planten van bomen en het verbinden van natuurgebieden via groene corridors. De nadruk ligt op samenwerking: met overheden, grondeigenaren, agrariërs en lokale bewoners.

De Linge vormt de landschappelijke ruggengraat van het gebied. Initiatieven worden rond deze rivier gebundeld, met het doel de oost-west verbindingen te versterken. Daarmee sluit het plan perfect aan bij het Groenblauw Raamwerk Rivierenland en andere initiatieven, zoals de vlinderlinten en projecten van het Agrarisch Collectief.

VAN WOORDEN NAAR DADEN

Hoewel de noodzaak tot herstel van het landschap in veel beleidstukken wordt erkend, ontbreekt het vaak aan uitvoering. VBL wil laten zien dat het anders kan. Net als in de Ooijpolder, waar al dertig kilometer aan landschapselementen werd toegevoegd, wil de vereniging in de Tielerwaard het verschil maken — met een concreet plan, samen met inwoners, boeren, overheden en andere organisaties.

Het plan moet niet alleen het landschap verfraaien, maar ook mensen inspireren en verbinden. Door burgers, organisaties en overheden samen te brengen, wordt een breed gedragen herstelbeweging in gang gezet.

Zo ontstaat een nieuw, toekomstbestendig landschap waarin het fijn wonen, werken en recreëren is – en waarin mens en natuur opnieuw in balans zijn.

Bijdrage Duurzaamheidsfonds.

Het opstellen van het uitvoeringsplan is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage uit het Duurzaamheidsfonds van Betuwewind.

Dit geeft de VBL de middelen om het fundament te leggen voor concrete, tastbare verbetering van het landschap.

“ Samen werken aan een Groene Linge ”

Op de website www.lingeland.nl vindt u regelmatig een update.

Bomenbeleidsplan gemeente West Betuwe

^ Bomenrijen in het landschap

In het Programma Bomen vormen bomen een wezenlijk en waardevol onderdeel van onze leefomgeving. Dit plan van West Betuwe geeft inzicht in de meerwaarde van groen en hoe we ons bomenbestand kunnen beheren en versterken. Bomen mogen weer oud worden, want ze nemen toe in waarde. Ze zorgen daarbij voor schaduw, verdamping, beperken wateroverlast, vangen vervuilende stoffen af, zorgen voor voedsel, verhogen de biodiversiteit, nemen CO2 op, verhogen het welzijn en verrijken het landschap. Gelukkig wil de gemeente investeren in uitbreiding van het aantal bomen, zowel in het openbaar gebied als op privéterreinen. Positief is ook de wens om bewoners te betrekken bij het samenstellen van de Waardevolle Bomenlijst.

ER IS EEN MAAR

Als West Betuwe de kroonbedekking in de kernen wil verdubbelen in 10 jaar tijd van 10 naar 20%, zijn dan de geplande 1750 nieuwe bomen wel genoeg?

Er staan nu 18.000 bomen in de kernen die slechts 10% kroonbedekking geven. Dan zou je verwachten dat 1.750 jonge bomen (en mogelijk 2.000 extra bomen bij particulieren) niet genoeg zijn om de kronen te verdubbelen, ook al groeien de bestaande bomen door. Hier ligt een belangrijke opgave, ook voor particulieren, want daar ligt het percentage op slechts 2-3 % kroonbedekking. Veel winst te behalen dus.

AANBEVELINGEN BOMEN BELEID WEST BETUWE

- Snelle uitvoering:** Bomen groeien, hoe eerder geplant, hoe meer waarde.
- Bescherming particuliere bomen:** Bescherm ook waardevolle bomen in tuinen, inclusief jongere beeldbepalende bomen.
- Evaluatie vorig beleid:** Leer van het vorige bomenbeleidsplan om verlies van bomen beter te begrijpen en te voorkomen.
- Bodemkwaliteit:** Zorg voor een gezonde bodem als basis voor duurzame boomgroei; neem dit als voorwaarde op in beleid.
- Waterkwaliteit:** Verbeter de waterkwaliteit, dat is essentieel, ook voor bomen.
- Groen-blauwe dooradering:** Behoud en versterk landschapsverbindingen voor biodiversiteit en soortuitwisseling.
- Beperkt snoeien:** Vermijd overmatig opsnoeien van bomen langs wegen; dat verzwakt ze.
- Inheemse soorten:** Gebruik inheems plantgoed van bekende herkomst (bijv. DNA-bank Flevoland).
- Variatie in aanplant:** Zorg voor biodiversiteit, maar behoud ook iconische boomstructuren zoals populierenrijen als landschappelijk erfgoed.
- Onderbeplanting:** Plant nieuwe bomen alvast onder oudere bomen voor betere overleving en continuïteit.
- Jonge bomen:** Jonge bomen slaan beter aan dan grote; ze groeien uiteindelijk sneller.
- Verankering in regels:** Neem beleidsregels op in APV, omgevingsplannen en toetsingskaders.
- Regie en verantwoordelijkheid:** Wijs duidelijk een verantwoordelijke aan voor uitvoering en bescherming.
- Landschapsvisie:** Zet bomen in voor herstel en toekomstbestendigheid van het Rivierenlandschap

Pioenrozen kwekerij

HOE HET BUURMALSEN VERGING

Goed en misschien ook slecht. Want op de Racebaan (bij de overheden ook bekend als Rijksstraatweg) vonden weer een dik tiental “ongevallen” plaats. Dit jaar waren er eens geen doden te betreuren, alleen materiële schade aan de auto's, de aangrenzende hekken en hagen.

In de Linge-uiteerwaard komen nog wat huizen te staan, ondanks dat de Waterschappers, als ze er wat van gevonden zouden moeten hebben, tegen zijn. Als argument wordt hier gebruikt dat de natuurbeleving verbeterd wordt. De verwachte prijzen van de optrekjes liggen in de categorie: duur. Denk dus maar aan een getal met een stuk of zes cijfers.

ONDERTUSSEN IN TRICHT

In de nabije historie (tot 1978) behoorde het dorp Tricht tot de gemeente Buurmalsen. Omdat het gemeentehuis in Tricht stond leek het andersom. In Tricht veranderde het kasteel Craijestein van eigenaar en die wil(len) om de restauratie betaalbaar te maken op de omliggende percelen rozen gaan kweken, pioenrozen wel te verstaan. De aanwonenden zijn er niet gerust op want ook deze teelt vraagt, net als de teelt van rozen, om bestrijdingsmiddelen. Op de “gewone” rozen werd bij een onderzoek vorige jaar vastgesteld dat er op deze lieflijke bloemetjes maar liefst 21 soorten gif voorkwamen.

De VBL heeft doorlopend contact met een direct aanwonend lid en houdt samen de boel in de gaten.

“Zorgen om pioenrozen: schoonheid die misschien niet zo onschuldig is.”

Uit Dorpskrant Tricht:

“Op dit moment is nog veel onduidelijk ten aanzien van de pioenrozenteelt in ons dorp. Op 4 februari 2025 is een hoorzitting geweest bij de gemeente over een bezwaarschrift van de werkgroep waarin gevraagd werd om een pioenrozenkwekerij te verbieden, zo dicht bij gevoelige locaties. De conclusie van de onafhankelijke bezwarencommissie was dat er geen concrete bewijzen of onderzoeksresultaten zijn die aantonen dat pioenrozenteelt op deze locatie zou leiden tot onaanvaardbaar risico voor de volksgezondheid. Dat heeft niet iedereen gerustgesteld. Voor de overkapping van de pioenrozen, waar ook bezwaren tegen zijn geuit, is nog geen definitieve vergunning afgegeven. Daar kan dan ook nog niet officieel bezwaar tegen gemaakt worden.”

De Zeek

In de Lingeschouw 2024 hebben we al melding gemaakt van de onacceptabele natuur-aantasting op de oude bosgroeiplaats bij de Zeek in Hellouw. Dit is inmiddels een heel ingewikkeld en vervelend dossier geworden.

HUIDIGE STAND VAN ZAKEN

Op percelen in de Hellouwse polder (Zeek, en Meikampgraaf) is de oorspronkelijke natuur vernietigd en de bodem ernstig aangetast. De natuur op deze percelen is vervangen door griendhout teelt en het leefgebied van de kerkuilen (in de Hooglandse Molen) en de oriëntatie route van vleermuizen is compleet verdwenen.

De gevolgen van al deze fouten hebben geleid tot een situatie waarbij de oorspronkelijke natuurwaarden volledig zijn vernietigd en de bodemkwaliteit ernstig is aangetast door het opbrengen van ruim 20.000 m3 grond met daarin allerlei verontreinigingen. Op een deel van de percelen ligt de historische rand/verhoging van de inundatiekom Tielerwaard, onderdeel van de Nieuwe

HOE KOMT DAT?

De gemeente West Betuwe heeft fouten gemaakt bij de vergunning verlening. De beoordeling van de aanvraag aan de geldende wet- en regelgeving is onvolledig geweest.

De provincie Gelderland heeft ook nog een fout gemaakt bij de beoordeling van de kapmelding. Het volledig verwijderen van alle begroeiing van een landschapselement en vervangen daarvan door griendhout teelt (wilgentenen) had nimmer geaccepteerd mogen worden. Griendhout is een landbouwgewas. Dit staat vermeld in de Landbouwwet en is een productiegewas.

Hollandse Waterlinie en werelderfgoed. Ook deze rand is volledig bedolven onder een laag van ca 1 meter opgebrachte grond.

ZORGELIJK

Het opbrengen van een perceel met diverse partijen grond kan financieel lucratief zijn. Vaak willen ondernemers grond die zij overhouden in projecten graag kwijt. Ze zijn bereid daarvoor te betalen. Wanneer de grond ook niet heel schoon is zijn de kosten van verwerking hoog. Partijen grond worden daarom soms bewust op een niet verantwoorde / illegale manier toegepast. Dat kan veel geld opleveren ten koste van het milieu.

Het risico van verontreinigingen in de grond, die is aangebracht, achten wij dan ook groot. Bodemonderzoek van de Omgevingsdienst Rivierenland heeft inmiddels aangetoond dat op dit natuurperceel grond is toegepast die de maximale waarden voor grond met de kwaliteitsklasse 'Landbouw/natuur' (ruimschoots) overschrijdt, zowel waar het gaat om het standaardanalysepakket (standaard NEN-pakket) als de PFAS-parameters. Daarmee is niet voldaan aan de eisen uit de omgevingsvergunning.

Ook de economische waarde van landbouwgrond ligt significant hoger dan natuurgrond.

WAT IS HIERAAN TE DOEN?

Helaas hebben we als VBL allerlei juridische procedures (WOO verzoeken, Handhavingsverzoek en een procedure bij de rechtbank te Arnhem) opgestart om de overheden (gemeente en provincie) te bewegen om maatregelen te nemen. (lees meer op website). Dit leidt nog niet tot een bevredigend resultaat. De gemeente heeft b.v. na bijna 1 jaar pas een besluit op ons handhavingsverzoek genomen en ook nog niet volledig. Dat betekent dat we daar weer een bezwaar tegen moeten indienen. De provincie heeft een zogenaamd **team interbestuurlijk toezicht** ingesteld om onderzoek te doen naar het functioneren van het gemeentelijk bestuur in deze zaak. Dat is een goede stap wat ons betreft. We zijn nu in afwachting van een reactie.

“4 hectare natuur is onherstelbaar vernietigd en beschadigd!”

WAT GAAT VBL DOEN?

We gaan een bezwaar indienen tegen het besluit van de gemeente op ons handhavingsverzoek. Dit besluit gaat namelijk voorbij aan het belang om de natuurwaarde hier te herstellen en dat betekent niet alleen herplanten maar ook zorgen voor een gezonde bodemstructuur waar de natuur zich op kan ontwikkelen.

Wat wil VBL?

- een volledig herstel van de oorspronkelijke situatie.
- de opgebrachte grond volledig moet worden verwijderd.
- de beschermde diersoorten niet in hun voortbestaan langer te bedreigen.
- de herplantplicht voor de percelen pas te effectueren nadat het herstellen van de oorspronkelijk bodemstructuur is hersteld.
- de verleende vergunning ambtshalve in te trekken vanwege de geconstateerde onvolkomenheden in zowel de aanvraag als de uitvoering, mede omdat er geen zicht is op legalisatie.

Woningbouw Beesd Noord

De gemeente West Betuwe wil 350 nieuwe woningen in Beesd Noord.

De reactie van de VBL aan de gemeente West Betuwe: "We begrijpen dat er huizen gebouwd moeten worden, met name voor onze eigen jeugd en ouderen (hofjes). Bovendien is Beesd Noord een voor de hand liggende locatie met Beesd als groeikern en nabijheid van wegen en station.

Het zal wel ten koste gaan van het landelijk gebied, liggend in de nabijheid van ons waardevolle en kwetsbare Lingelandchap en daarom is zorgvuldigheid bij de landschappelijke inpassing heel wezenlijk en noodzakelijk."

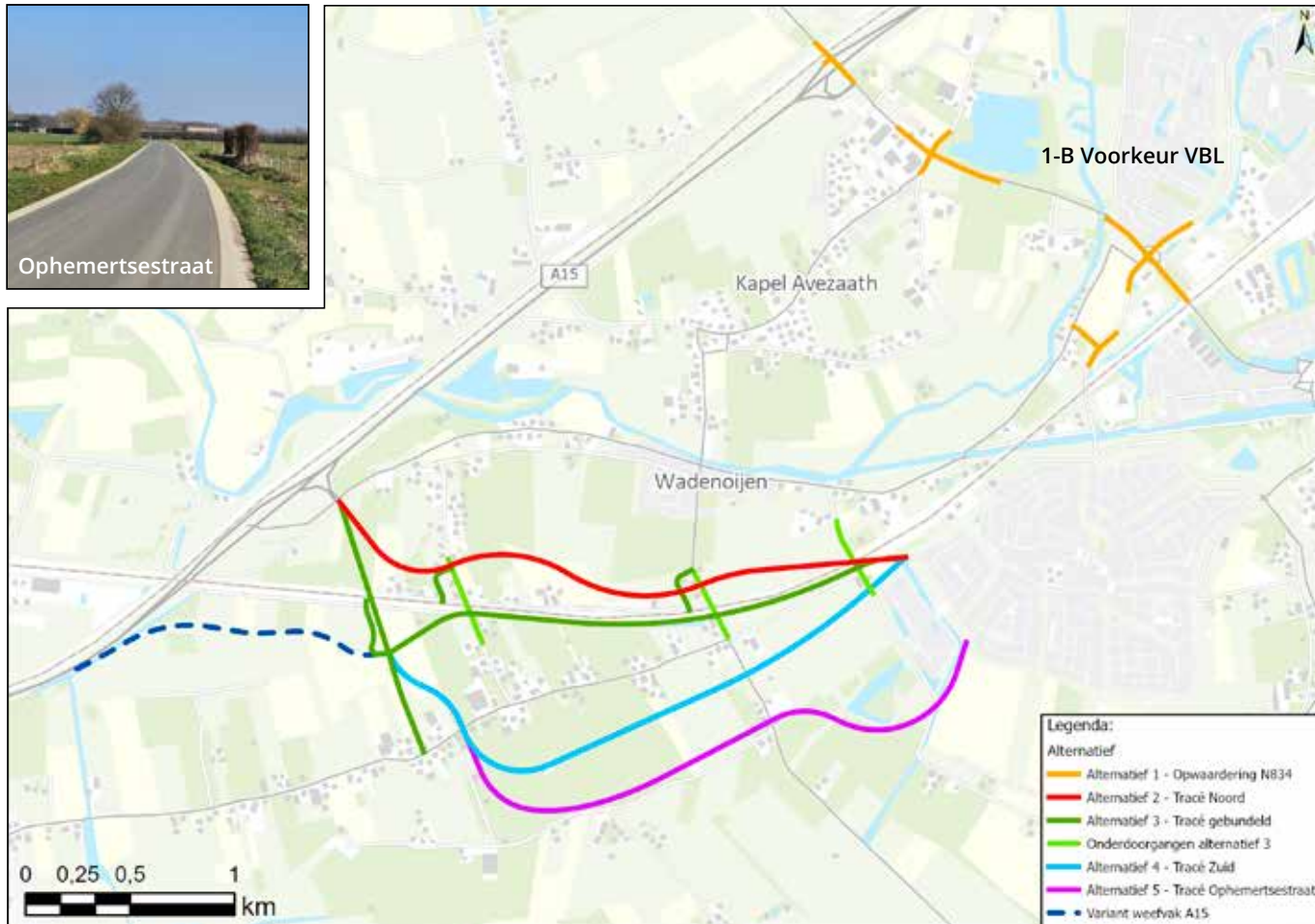
Met de stappen zoals hiernaast beschreven krijgt de wijk een landelijke, streekeigen identiteit en een gezond leefklimaat.

Deze woningbouwplannen moeten nog verder uitgewerkt worden. De VBL blijft deze ontwikkelingen volgen.

Onze adviezen:

1. Gebruik de Streekgids, deze biedt veel handvaten, met name voor het landschapsmozaïek van de oeverwal.
2. Bij het onderwerp Woonvisie worden de leidende principes 1 en 4 niet uitgewerkt, terwijl ze wel 'leidend' zijn en een uitwerking verdienen:
 - 1 We beschermen de unieke landschappelijke kwaliteiten van de dorpen.
 - 4 We streven naar behoud van de dorps karakteristiek.
3. Architectuur op basis van 'archetypen' uit het dorp. Landelijke, eenvoudige woningen aan de rand, met veel groen om de overgang naar buitengebied vloeiend te maken. Een 'dorps' gezicht naar de weg. Zoals kleine boomgaarden, en erfbeplanting. Geen dure grote villa's met kleine, vaak verharde tuin, zeker niet langs de randen van het gebied.

4. Mengen van segmenten en variatie in straatbeeld. West Betuwe telt relatief veel dure koopwoningen en dit plan kan deze balans gunstig bijsturen. Wij bepleiten kleinschaligheid en een dorps karakter. Ook hofjes dragen hieraan bij.
5. Bomenbeleidsplan toepassen, dus ook de 3-30-300 regel. En goede standplaatsen voor robuuste bomen die oud mogen worden. Bomen i.p.v. parkeerplaatsen, passend bij een autoluwe wijk.
6. Gebruik rapport RAAB, gezien het zeer oude cultuurlandschap met sporen uit de prehistorie, Brons- en Vroege IJzertijd. De waterloop in het dorp zo natuurlijk mogelijk met natuurvriendelijke oevers.
7. Een deel van de waardesprong van de locatie investeren in de kwaliteit van de omgeving. (Landschapsfonds, geregeld in een bovenwijks kostenverhaal)

Westelijke Ontsluitingsweg Tiel

Ruim een jaar geleden publiceerde de VBL in de Lingeschouw een kritisch artikel over de plannen van de gemeente Tiel voor de aanleg van een Westelijke Ontsluitingsweg. Deze weg moet de wijk Passewaaij beter verbinden met de A15, maar zou tegelijkertijd grote schade toebrengen aan het kwetsbare en karakteristieke Lingeland. Via inspraak, persberichten, overleg en analyse heeft de vereniging zich het afgelopen jaar ingezet om het landschap een stem te geven.

BESLUIT TIEL

Op 19 december 2024 nam de gemeenteraad van Tiel een besluit dat richtinggevend is voor het verdere verloop: uitsluitend variant 5 van de voorgestelde tracés mag nog verder worden onderzocht. Een besluit dat haaks staat op het advies van diverse partijen, waaronder de onafhankelijke commissie voor de milieueffectrapportage (MER), en dat binnen de regio op kritiek stuitte.

EEN WAARDEVOL LANDSCHAP ONDER DRUK

De kern van het verzet van de VBL, en van bewonersgroepen als BCB Ophemert, is dat variant 5 dwars door een stiltegebied loopt met hoge landschappelijke en ecologische waarde. In dit gebied bevinden zich beschermde diersoorten en waardevolle oude landschapsstructuren. De aanleg van deze weg leidt tot versnippering van het landschap, verlies van biodiversiteit, toename van geluid en luchtvervuiling en een afname van leefbaarheid voor de bewoners van onder andere Wadennoijen en Ophemert.

De VBL heeft ook tijdens de raadsvergadering van 11 december 2024 met klem gewezen op het ontbreken van een zorgvuldige afweging. Alternatieve varianten, zoals 1-B (een verbetering van de bestaande route via de N834), zijn volgens zowel de MER-commissie als externe bureaus technisch haalbaar én veel minder schadelijk voor natuur en landschap. Toch koos de raad voor verder onderzoek naar alleen variant 5.

TERECHTE ZORGEN OVER NUT EN NOODZAAK

Een belangrijk punt van kritiek betreft de onderbouwing van de nut-en-noodzaakvraag. Volgens de zogeheten Ladder van Verdaas – een belangrijke toetsingsmethode bij nieuwe infrastructuur – mag pas worden gebouwd als bestaande wegen geen soelaas meer bieden. In dit geval toont de MER aan dat variant 1-B niet alleen voldoet aan de mobiliteitsvraag, maar ook inpasbaar is binnen bestaande structuren. Dat zou moeten leiden tot een serieuze heroverweging.

Het is des te zorgwekkender dat er in het besluitvormingsproces nauwelijks ruimte was voor volwaardige dialoog met betrokken partijen. Het gevoel leeft dat de keuze voor variant 5 al eerder min of meer is vastgelegd, zonder open evaluatie van de alternatieven. Die gang van zaken heeft geleid tot frustratie bij omwonenden en organisaties die het landschap en de leefomgeving een warm hart toedragen.

“Een jaar van zorgen, inspraak en strijd voor het landschap”

EEN OPROEP TOT HEROVERWEGING EN DIALOOG

De VBL stelt dat er meer tijd, zorgvuldigheid en participatie nodig zijn om tot een goed besluit te komen. Zij roept op tot serieus overleg met inwoners, belangenorganisaties en buurgemeenten. Daarbij moet het uitgangspunt zijn dat alle varianten volwaardig worden onderzocht. De voorkeur voor variant 5 is nu onvoldoende onderbouwd en negeert alternatieven die wel gelijk kansrijk zijn – zoals 1-B.

De komende jaren – want zolang zijn we hier nog wel mee bezig – zal blijken in hoeverre de gemeenteraad van Tiel bereid is dit besluit te heroverwegen of althans het verdere onderzoek breder in te steken. De VBL zal in ieder geval actief betrokken blijven, niet alleen als hoeder van het landschap, maar ook als stem van de bewoners en natuurliefhebbers die zien wat er op het spel staat.

Wat verloren gaat, komt niet meer terug. De waarde van het landschap ligt in zijn samenhang, rust, geschiedenis en natuur. Dat verdient meer dan een technocratische afweging. Dat verdient visie.

WEST BETUWE:

SCHERPE BRIEF EN STEVIGE SIGNALLEN

Niet alleen de VBL heeft haar zorgen geuit. Ook de gemeente West Betuwe sprak zich duidelijk uit. In een stevige brief aan het gemeentebestuur van Tiel liet West Betuwe weten zich niet te kunnen vinden in de koers die wordt gevaren. Zij wijst op de beschermde status van het stiltegebied, zoals vastgelegd in de provinciale Omgevingsverordening, en benadrukt dat deze niet zonder meer terzijde geschoven mag worden. Zowel provincie als West Betuwe gaven eerder aan deze status te willen behouden.

De brief is illustratief voor de toenemende spanning in de regio over dit dossier. Waar Tiel zich vooral lijkt te richten op de ontsluiting van Passewaaij, wijzen andere betrokkenen op het bredere belang van behoud van landschap, natuur en recreatieruimte – waarden die in toenemende mate onder druk staan.

Munitiedepot

“Onze hoop in bange dagen”, zo werd het leger ook wel aangeduid, vroeger. Tegenwoordig hebben we een wat andere kijk op Defensie. Niet altijd hoopvoller voor de burger en voor Defensie. Afgelopen jaar kwamen als aandachtspunten voorbij: de D.P.O. en Opslag van munitie. Herwijnen was al in beeld voor een tweede radar. Recent, dit jaar, de Onvrede* van Utrecht.

De afkorting D.P.O. zal de meesten van ons niets zeggen. Ze staat voor: Defensie Pijpleiding Organisatie. Puur Hollands, dat wel, maar ook een onderdeelje van de NAVO. Zij zorgen voor het transport per pijpleiding. De leiding die er nu ligt heeft de leeftijd der sterken bereikt en moet nu toch worden vervangen terwijl de oude tegelijkertijd onbelemmerd blijft functioneren. Een beste klus waar ze al 5 jaar mee bezig zijn en er nog 7 jaar energie in moeten steken voordat de oude kan worden opgeraapt. De VBL heeft een goed en informatief gesprek met de uitvoerenden gehad. Ze gaan royaal onder de Linge door boren dus echte schade aan het landschap zal er niet van komen.

Het ministerie van Defensie heeft de afgelopen decennia in beschikbare middelen fors in moeten leveren. Dus zijn er van liever lede zo hier en daar nogal wat achterstallige onderhoudsposten ontstaan. Merk op dat de MOB's (mobilisatie opkomst bestemmingen) uit het landschap aan het verdwijnen zijn, ze gaan steeds meer schuil achter de boom- en struikopstanden die niet worden gesnoeid. Zo heb alle nadeel dus ook z'n voordeel, volgens ene meneer Johan C. Dus was Defensie op zoek gegaan naar een perceeltje van zo'n 90 hectare om alle voorraad munitie centraal te kunnen opslaan. Dat had voordelen, denkt Defensie. Een van de mogelijke locaties was in Rijswijk, nee niet die bij Den Haag maar in de gemeente Buren aan het Amsterdam-Rijnkanaal. U weet wel dat kanaal dat van Amsterdam naar de Waal loopt. Na wat gesteggel zoekt Defensie het nu in het hoge noorden. We wachten wel af.

De invulling van de RES (regionale energie strategie) geeft ook de provincie Utrecht kopzorgen. Een deel daarvan is de plaatsing van -heel wat -windturbines. Na gedegen wikken en wegen vond de provincie dat er best wat turbines op de Leusderhei en de Vlasakkers konden worden gezet. Op de Vlasakkers (Bernhardkazerne Amersfoort) staan “onze” Leopard tanks die op de Leusderhei kunnen oefenen. Laat nu Defensie het daar niet mee eens zijn en nee zeggen, dat gebeurt niet. Schande! De provinciale vroede vaders vinden dat de provincie maar eens met Defensie moet gaan praten over zo'n eenzijdig genomen besluit. Zij hebben er nu kennelijk ineens ook moeite mee dat Defensie een koninkrijk is binnen ons Koninkrijk. Nu zouden wij denken: laat die zandhoppers het lekker uitvechten op de hei, maar er kleeft voor ons een gevaar aan. Want onze dierbare Linge stroomt voor een deel door de provincie Utrecht. Als de turbines van oost naar zuid gaan verhuizen, de provincie zal toch wat moeten bedenken, dan staan ze in ons landschap.

Hier geldt: opletten geblazen. Dat gaan we doen.

“De Vrede van Utrecht werd in 1713 gesloten en heeft derhalve 312 jaar geduurd.”

FOTO: BERT VAN SETTEN

Woningbouw in Buren

De gemeente Buren heeft in augustus 2024 een principe besluit genomen om medewerking te verlenen aan de ontwikkeling van woningbouw aan de Oude Tielseweg in Buren. Het betreft dan woningbouw in beschermd stad- en dorpsgezicht van Buren. De VBL heeft haar zorgen hierover kenbaar gemaakt. Het gaat over een woningbouwproject met 36 sociale huurwoningen, 5 midden dure woningen en 6 vrije kavels, zowel grondgebonden woningen als appartementen, waarvoor een wijziging van het omgevingsplan noodzakelijk is.

De VBL heeft aangegeven een dergelijke ontwikkeling vanuit landschappelijk oogpunt als zeer ongewenst te beschouwen. Het zou een teloorgang van een bijzonder waardevol cultuur – en landschapsbeeld ten gevolg hebben.

DE CONTEXT

De stad Buren, bijna geheel omsloten door de stadswallen, Korne en gracht, tekent zich af tegen de openheid van de velden om de stad heen. Dit is vooral aan de oost- en zuidzijde nog zeer helder te zien. Het plangebied Oude Tielseweg ligt juist in deze zuidelijke zone. Niet voor niets is dit gebied binnen de contouren van het Rijks beschermd stadsgezicht opgenomen (sinds 1968). Deze bescherming toont aan dat er groot belang wordt gehecht aan het zicht op de stad met de stadswallen vanuit de landelijke, onbebouwde agrarische en open omgeving en andersom, en het zicht vanuit de stadswallen over de Korne naar het onbebouwde landschap. Het is juist deze wisselwerking tussen stad en open landschap die de bijzondere cultuurhistorische waarde vormt.

Nieuwbouw binnen het beschermd stadsgezicht verwerpt de VBL dan ook met verwijzing naar de toelichting op het beschermd stadsgezicht, die de landschappelijke waarde benoemt: “de fraaie tegenstelling die zij vormen met de daarboven uitrijzende stad” en de door de Raad vastgestelde omgevingsvisie, die deze landschappelijke waarden erkend.

BEZWAAR

De VBL sluit zich aan bij de bezwaren welke door de Stichting Weeshuis te Buren en Erfgoedvereniging Heemschut kenbaar zijn gemaakt.

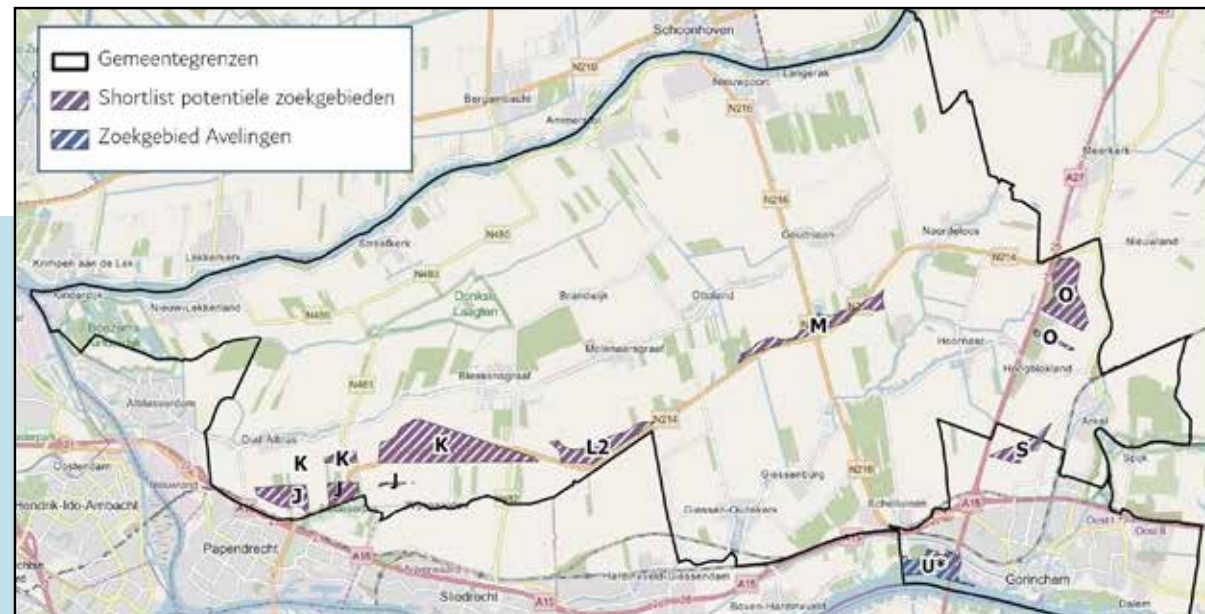
Net als Heemschut ziet de VBL de mogelijke bebouwing van het perceel aan de Oude Tielseweg als een ernstige vergissing die de omgevingskwaliteit van Buren niet ten goede komt. Bebouwing op deze plek is niet passend en schaadt de cultuurhistorische en landschappelijke waarden. Landschap dat wordt bebouwd, is voor altijd weggegeven.

De gemeente Buren is gevraagd, ondanks het feit dat de initiatiefnemer deze woningbouwontwikkeling niet doorzet, om geen medewerking te verlenen aan woningbouwontwikkeling op deze locatie.

Windvisie Alblasserwaard

Vorig jaar verscheen in de Lingeschouw al een artikel over de Windvisie Alblasserwaard. Over hoe participatie van omwonenden en betrokken organisatie verkeerd kan worden aangepakt.

W e zijn nu een jaar verder en het is wonderbaarlijk hoe die late inspraak over natuur, broed-, trek- en weidevogels, en over bescherming van de Werelderfgoederen Nieuwe Hollandse Waterlinie en Kinderdijk uiteindelijk toch nog invloed heeft gehad. Niet alleen zijn de zoekgebieden J, K, L2, M en O afgekeurd vanwege de aanwezigheid van broed-, trek- en weidevogels. Zelfs het industrieterrein Avelingen (zoekgebied U), dat al 'definitief' door de provincie Zuid-Holland in hun Omgevingsverordening was opgenomen, is vanwege verstoring van het werelderfgoed Nieuwe Hollandse Waterlinie, nu geschrapt voor windturbines!

Op de detailkaart zie je één locatie die is overgebleven, locatie 'S'- een bestemmingsplan voor 2 windturbines. Die locatie is donkerrood gekleurd. Dat bestemmingsplan is tot aan de Raad van State in stand gebleven. RES Alblasserwaard gaat nu onderzoeken, of op het rose gestreepte terrein nog meer windturbines geplaatst kunnen worden.

De RES zegt vast van plan te zijn om alles wat er aan inspraak/meespraak verkeerd is gegaan in het afgelopen jaar, nu beter te doen. We zullen het afwachten. Want de windturbines op 'S' zullen wat de VBL betreft zo goed mogelijk oost-west lineair moeten worden geplaatst. En ook van gelijke hoogte als de windturbines in Windpark Deil. Het schijnt dat op 'S' verschillende hoogtes serieus worden overwogen!

Er is nog een tweede opmerkelijk nieuwtje: de gemeente Molenlanden mag dit jaar onderzoeken of er windturbines met een masthoogte van 45 meter op alle bedrijfsterreinen in Molenlanden kunnen en mogen worden geplaatst. Ook dat zullen we kritisch volgen.

Weer doen we een oproep aan leden die in Molenlanden of Gorinchem wonen: kent u mensen die actief willen meedenken over windturbines maar ook andere landschappelijke zaken in hun eigen woonomgeving, verwijs ze naar de VBL (contact@lingelandschap.nl). Wij verwelkomen ze graag!

BRON: ARCADIS

De Steendert

Staatsbosbeheer(SBB) heeft een aangepast plan ontwikkeld voor De Steendert met circa 14 hectare bos in plaats van circa 35 hectare zoals in een eerdere ontwerp.

D it natuurgebied tussen Est, Ophemert en Wadenhoijen bevat een waardevol cultuurhistorisch landschap. Het gebied kenmerkt zich door open graslanden, kromme wegen, hagen en sloten. Uit ecologisch oogpunt is een open graslandgebied als De Steendert van grote waarde. Het biedt een habitat voor talrijke zeldzame vogelsoorten en draagt bij aan stabiele koolstofopslag en betere bodemkwaliteit. Bosaanplant kan ook voordelen bieden, zoals bovengrondse koolstofopslag en de komst van andere planten en dieren, maar aaneengesloten bossen zijn in dit specifiek Betuwse landschap ongeschikt en ongewenst.

Staatsbosbeheer (eigenaar van dit gebied) wil echter de inrichting aanpassen om te voldoen aan de vraag om meer bos te realiseren (Bossenstrategie van Rijk en Provincie) en om de biodiversiteit te verhogen. SBB heeft in 2023 een inrichtingsplan opgesteld en dit plan met alle partijen besproken. Voor dit inrichtingsplan was echter geen draagvlak. Het plan was ook strijdig met het vigerende bestemmingsplan en het Landschapsonwikkelingsplan van de gemeente West Betuwe en ook met de Omgevingsverordening van de Provincie Gelderland. De gemeente West Betuwe heeft daarom aan Staatsbosbeheer gevraagd het plan aan te passen.

NIEUW ONTWERP VOOR DE STEENDERT

In dit nieuwe ontwerp zal circa 14 hectare nieuw bos en struweel worden gerealiseerd. Hierdoor blijven er meer zichtlijnen open naar de omgeving, wordt een soort coulisselandschap op termijn gecreëerd en wellicht ook meer biodiversiteit, volgens SBB. Staatsbosbeheer denkt nu een zorgvuldig afgewogen plan gemaakt te hebben gemaakt waarbij cultuurhistorie, archeologie, landschap, ecologie en toekomstig beheer zijn meegewogen. Ook is waar mogelijk rekening gehouden met de wensen van omwonenden en betrokkenen.

DE TOEKOMST VAN DE STEENDERT

Alhoewel afgesproken is, in een motie van de raad van West Betuwe over de inrichting van de Steendert, dat gezorgd moet worden dat De Steendert in haar huidige vorm en met het huidige karakter gehandhaafd wordt,

kan de VBL zich wel vinden in de aanplant van bos en struweel. Echter in het aangepaste plan zijn andere keuzes gemaakt met betrekking tot de recreatievoorzieningen en wensen vanuit inwoners. Er worden geen wandelpaden meer aangelegd. Er komt ook geen hondenlosloopgebied en geen nieuwe parkeervoorzieningen. Belangrijkste reden is, volgens SBB, dat er geen geld meer voor is. In het gehele gebied blijft de huidige situatie met bestaande wandel- en fietspaden gehandhaafd. Honden blijven welkom, mits aangeliend.

Visie Staatsbosbeheer in 2023 t.a.v. ontwikkelingen in De Steendert

“Onze visie voor de Steendert is om een landschappelijk fraai gebied te ontwikkelen met een hogere biodiversiteit waarmee er meer afwisseling en diversiteit komt in de natuurwaarden van de Betuwe. We zien hier een kans voor het realiseren van een robuust bos met struweelranden. Hiermee dragen we ook bij aan de Bossenstrategie van Rijk en provincie. Het huidige grasrijke gebied krijgt meer afwisseling van bos, struwelen en grasland. Daarbij blijft de openheid van het landschap rond de waterplassen behouden, met hun rietkragen en de molen, en wordt dit verder versterkt door de jonge opslag (deels) te verwijderen. We willen met verbeterde recreatiemogelijkheden omwonenden de ruimte geven om beter van het gebied te kunnen genieten. Dit wordt gerealiseerd met wandelpaden en mogelijk met een hondenlosloopgebied. Dit project leidt tot een toekomstbestendig en afwisselender gebied voor mens, plant en dier.”

Bestemmingsplan Buitengebied Geldermalsen 2022

De bemoeienis van de VBL met dit bestemmingsplan begon in 2018. De VBL heeft toen ingesproken op het eerste ontwerp van dit bestemmingsplan. Het is tamelijk onoverzichtelijk en een achteruitgang voor landschap en natuur. Toen was al duidelijk dat het agrarisch gebruik van het buitengebied belangrijker werd gevonden dan landschap.

die heel veel organisaties en vooral ook particulieren in hun zienswijzen naar voren hadden gebracht, te behandelen en om de gemeenteraad te adviseren om de ingebrachte bezwaren wel of niet gegrond te verklaren. De bezwaren van onze Vereniging werden alle ongegrond verklaard. De gemeenteraad volgt dan braaf die ambtelijke adviezen. Dus moest de VBL in beroep bij de Raad van State.

STAB EN RAAD VAN STATE

In de vorige Lingeschouw las u over het bezoek van de STAB in de zomer van 2023. De STAB (Stichting Advisering Bestuursrechtspraak) is een adviesorgaan voor de Raad van State. Toen in 2024 hun vuistdikke -zelfs 3 vuisten dik- advies verscheen, leek het er op dat de VBL op heel veel punten gelijk kreeg met haar bezwaren. Als de adviezen van de STAB serieus worden genomen door de Raad van State, dan kan het niet anders dan dat de gemeente via een bestuurlijke lus tal van regels zal moeten aanpassen.

ZITTING RAAD VAN STATE

Op 4 februari 2025 was dan de zitting in Den Haag van de Raad van State. Na 3 uur de bezwaren van particulieren te hebben behandeld, kwam als sluitstuk de VBL aan de beurt. Iedereen was ondertussen bekaft. Het was geen wonder dat de zitting behoorlijk onbevredigend verliep. De uitspraak wordt met enige angst tegemoet gezien. Op het moment dat dit stuk wordt geschreven, is er door de Raad van State nog geen uitspraak gedaan.

CONCEPT BESTEMMINGSPLAN

Met de inspraak van de VBL in 2018 is op een behoorlijk amateuristische manier wel wat gedaan. Wel was duidelijk dat die gemeenteambtenaren kennelijk nog nooit van de provinciale Omgevingsverordening hadden gehoord. Zo hadden zij nog nooit gehoord van ecologische verbindingzones (de Linge en haar uiterwaarden van oost tot west). Helaas moest de VBL dus een zienswijze indienen in 2021 en wel binnen 6 weken. En toen werd het stil. Heel lang stil. Ruim 1 ½ jaar later vond de gemeente -toen West Betuwe- tijd om de bezwaren

<
Oude plan

<
Nieuwe plan

WAT WIL VBL?

De VBL wil samen met alle partijen ervoor zorgen dat, met behoud van dit unieke landschap en natuurgebied, bij de nieuwe inrichting van De Steendert wordt uitgegaan van een kwaliteitsimpuls voor dit gebied door de aanleg van wandelpaden, parkeervoorzieningen en hondenuitlaat gebieden en dat de opgave om bossen aan te planten ingezet wordt om de kwaliteit te verbeteren.

Als bospercelen gecreëerd moeten worden in West Betuwe, doe dat dan op vrijvallende landbouwgrond (omdat ook hier veel veehouderijen opgekocht gaan worden door de overheid). Maar vervang geen waardevolle natuur voor waardevolle natuur, dat is een ineffectieve manier van investeren.

“Vervang geen waardevolle natuur voor waardevolle natuur.”

“De bescherming van landschap is boterzacht en nauwelijks juridisch afgedekt.”

Groen-blauwe dooradering in de Vijfheerenlanden

Mensen kunnen niet zonder natuur en biodiversiteit. De fruitbomen worden niet meer bevrucht, de schaarse vogeltjes trekken weg -of sterven uit- omdat hun voeding aan insecten is verdwenen. Dassen kunnen geen burchten meer maken (zelfs niet in spoordijken), vlinders en dus ook smakelijke rupsen vinden geen waardplanten meer. Voor een gezonde leefomgeving zijn twee dingen essentieel: een rijk bodemleven en schoon water in de sloot.

Als je weiden overbemest en alleen raaigras verbouwt, is er geen sprankel leven in de bodem meer te bekennen. Als er pesticiden en hemelwater met kunstmest erin in jouw vijver terecht komen of in de gracht in jouw wijk, zit er meestal geen leven meer in dat water.

De gedachte is, dat groene en blauwe linten door het landschap én tussen de huizen door alles met alles verbinden.

Bij veel Nederlanders begint gelukkig het bewustzijn door te dringen dat dit kleine landje zo vol begint te worden met menselijke zaken zoals huizen, winkels, bedrijven en infrastructuur, dat er tussen al die functies meerdere aders – groen of blauw, breed en smal – door moeten lopen als een soort bloedsomloop. Dat is Groen-blauwe Dooradering. Veel regio's zijn daar al aan begonnen.

Een van de eerste regioplannen is Blauwzaam in de Alblasserwaard. In Vijfheerenlanden wordt nu ook een plan gemaakt, waarin de VBL bij wordt betrokken. De Waterschappen voelen zich als eerste verantwoordelijk voor deze dooradering. Zij roepen betrokken gemeenten, agrarische collectieven en soms ook natuur- en landschapsorganisaties erbij.

Al deze plannen leiden voorlopig tot mooie boekjes, maar nog niet tot zichtbare ingrepen. Het is jammer dat alleen de plannenmakerij subsidiabel is, en niet of nauwelijks de realisatie en daarna het onderhoud. Zo blijft het bij mooie boekjes en weinig concrete maatregelen. Wij hopen dat deze noodzakelijke dooradering aangepakt wordt.

Tijdens bijeenkomsten in de Schaapskooi in Schoonrewoerd is de Groen-blauwe Dooradering in Vijfheerenlanden verder verkend. Daarbij werd benadrukt dat de landelijke ambitie is om in 2030 minimaal 10% van het landelijk gebied te dooraderen met streekeigen landschapselementen. Denk daarbij aan houtsingels, knotbomenrijen, natuurvriendelijke oevers, kruidenrijke bermen en elementen op erven. In Vijfheerenlanden is momenteel slechts 4,4% gerealiseerd, dus er is nog veel werk te verrichten.

De groen-blauwe dooradering is niet alleen een esthetisch of ecologisch vraagstuk; het raakt ook direct aan klimaatadaptatie, waterbeheer en de toekomst van onze voedselvoorziening. Door verbindingen te creëren tussen natuurgebieden, erven, slootkanten en boomrijen ontstaat een netwerk waar flora en fauna zich veilig door kunnen bewegen. Zo kunnen bijvoorbeeld amfibieën migreren, vinden vogels schuilplaatsen, en krijgen insecten weer een plek in het landschap.

**“Zonder groenblauwe dooradering
verdwijnt biodiversiteit en sterft
het landschap langzaam af.”**

Inspiratie wordt onder andere gehaald uit de zogeheten Prachtsloten, een pilotproject dat met ecologisch slootbeheer bijdraagt aan waterkwaliteit, biodiversiteit én beleving. Ook worden onderwijsinstellingen betrokken. Jongeren leren zo niet alleen over de waarde van biodiversiteit, maar ook hoe ze er praktisch aan kunnen bijdragen.

Een ander belangrijk aspect van de huidige aanpak is communicatie: het bewust maken van bewoners en grondeigenaren over de kansen en voordelen van groen-blauwe dooradering op hun eigen terrein. Er zijn bijvoorbeeld zadenbanken, workshops en burgerinitiatieven. Samenwerking staat centraal – of het nu gaat om boeren, burgers of beleidsmakers. De uitdaging ligt niet alleen in het realiseren van de dooradering, maar vooral ook in het volhouden ervan: goed beheer is cruciaal. Een landschapselement telt pas écht mee als het ecologisch onderhouden wordt. Alleen dan draagt het bij aan herstel van biodiversiteit, koolstofvastlegging, bodemverbetering en het vergroten van de leefbaarheid. Vijfheerenlanden is een gebied met rijke landschappelijke kwaliteiten en een grote potentie om als voorbeeldregio te dienen. Mits de juiste stappen worden gezet en het niet alleen bij papierwerk blijft. De natuur wacht niet.

Coffeeshops in Tiel

De gemeente Tiel heeft het voornemen om haar vier coffeeshops – nu verspreid in en rond de binnenstad – te verplaatsen naar één gezamenlijke locatie aan de rand van de stad. Het beoogde perceel ligt in het buitengebied, op een weiland nabij de Rivierenlandlaan en pal langs de A15. Deze plek grenst aan de Dode Linge: een gebied van hoge landschappelijke waarde dat jarenlang in gemeentelijk beleid werd bestempeld als 'landschapontwikkelingszone'.

Voor de VBL is de maat vol. "Als dit plan doorgaat, betekent dat sluipende verrommeling van het buitengebied. We spreken dan van landschapspijn."

VAN BINNENSTAD NAAR BUITENGEBIED

De motivatie van de gemeente is enerzijds begrijpelijk: coffeeshops in de binnenstad zorgen voor overlast, vooral door autoverkeer en parkeren. De binnenstad wordt bovendien autoluw, waardoor klanten de coffeeshops minder goed kunnen bereiken. Een locatie buiten de stad lijkt dan een aantrekkelijke optie. Maar schijn bedriegt.

Wat in eerste instantie klinkt als een logische oplossing, blijkt bij nader inzien een bedreiging voor een kostbaar landschap. De beoogde locatie ligt in een open agrarisch gebied met kenmerkende oeverwallen en zichtlijnen die reiken tot aan de molen en de kerk van Zoelen. Dit landschap vertelt een eeuwenoud verhaal, waarin de Dode Linge – ooit de hoofdloop van de rivier – de ruggengraat vormt. De ingreep dreigt niet alleen het zicht te verstoren, maar ook het historisch karakter en de ecologische verbindingen aan te tasten.

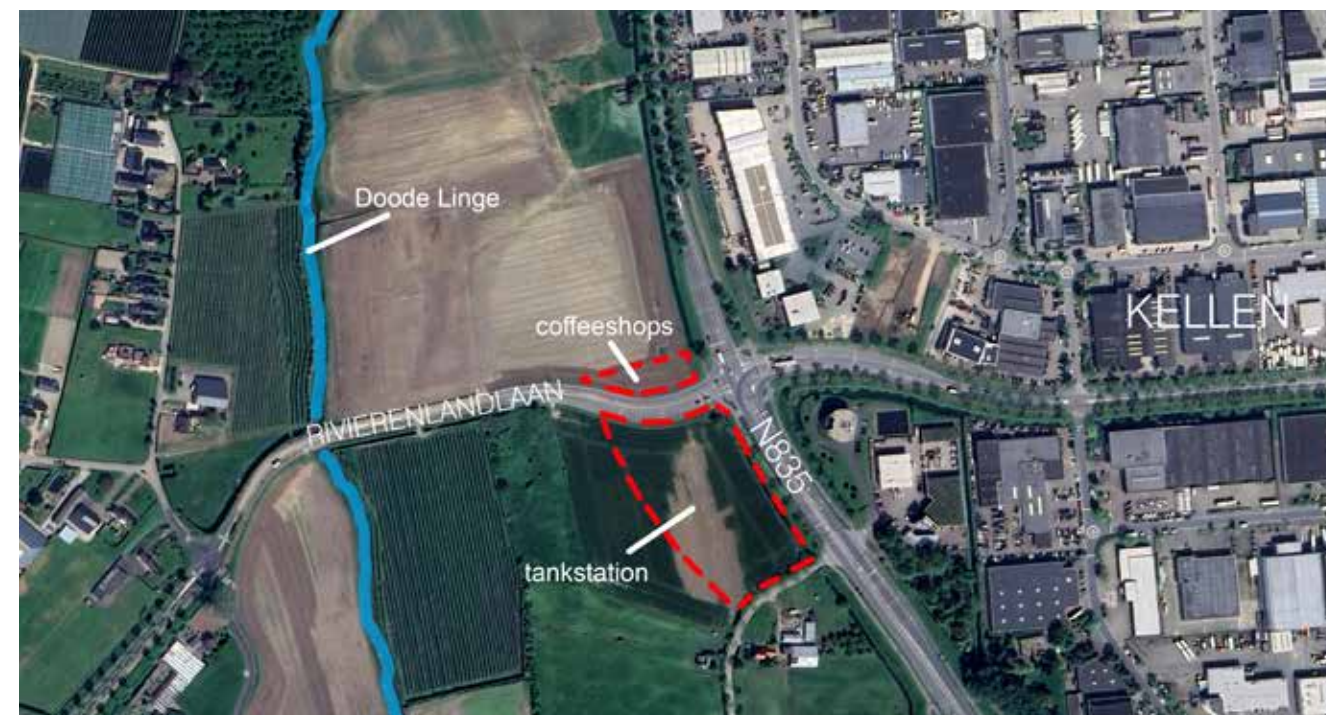
EEN 'DRIVE-THROUGH' VOOR CANNABIS?

De plannen spreken van een pand met vier afhaaloketten, zonder verblijfsruimte. Volgens de gemeente gaat het nadrukkelijk niet om een drive-through, maar feitelijk functioneert het er wel als één. Auto's zullen komen en gaan, met piekmomenten in de avonduren en in het weekend. De verkeersdruk op de A15 en de provinciale wegen N834 en N835 zal toenemen, met alle gevolgen van dien voor de verkeersveiligheid en leefbaarheid in de omgeving.

Wat in de binnenstad als overlast wordt ervaren, wordt nu letterlijk over de schutting gegooid – naar een gebied waar rust, natuur en landbouw domineren. Daarbij is het goed te beseffen dat de clustering van vier coffeeshops op één locatie een regionale aantrekkingskracht heeft. Bezoekers uit Culemborg, Rhenen, Leerdam en verder weten de locatie straks moeiteloos te vinden. Nog verder weg is zelfs ook mogelijk.

DE DODE LINGE: LANDSCHAP MET BETEKENIS

Juist dit gebied rond de Dode Linge is een van de mooiste plekken van de gemeente Tiel. De smalle rivier, vormt een ecologisch en cultuurhistorisch waardevol lint. In het verleden was dit al inzet van protesten – zoals tegen een gepland slibdepot – die het uiteindelijk niet haalden dankzij betrokken inwoners en Raad van State-uitspraak. De plek ademt geschiedenis, maar belangrijker nog: het biedt een groene buffer tussen stad en land, een uitloophetgebied dat in gemeentelijke en provinciale visies bestemd is voor landschapontwikkeling en natuurversterking.

De voorgenomen vestiging van coffeeshops en een eerder gepland tankstation pal naast deze zone ondermijnen die visie volledig. Dat noemen wij geen zorgvuldige ruimtelijke ordening, maar landschapspijn.

WAT ZIJN DE ALTERNATIEVEN?

De VBL erkent dat de huidige situatie in de binnenstad niet ideaal is. Maar het antwoord daarop kan nooit zijn om een kwetsbaar buitengebied op te offeren. Er zijn alternatieve locaties denkbaar die beter aansluiten bij de functie en het karakter van coffeeshops, zoals bestaande industrieterreinen Kellen of Medel. Daar zijn de benodigde voorzieningen aanwezig, is toezicht beter mogelijk en wordt het landschap gespaard.

Bovendien is het juridisch nog maar de vraag of de plannen eenvoudig uitvoerbaar zijn. De locatie heeft nu een andere bestemming en maakt deel uit van het bestemmingsplan 'Buitengebied'. Een wijziging is nodig – en dat proces moet open, transparant en met voldoende participatie verlopen. Uit de eerste inloopbijeenkomst bleek al dat veel omwonenden zich overvallen voelden en nauwelijks antwoorden kregen op hun vragen.

“McWeed aan de Linge?
Niet in dit kwetsbare
landschap.”

TOT BESLUIT

De VBL roept de gemeente Tiel en de provincie Gelderland op om hun verantwoordelijkheid te nemen voor het behoud van dit unieke stuk landschap. De Dode Linge is niet zomaar een slootje naast een bedrijventerrein, maar een waardevol element van het Rivierenlandlandschap dat generaties heeft gevormd en gekoesterd.

Een wietboulevard, hoe goed ook bedoeld, hoort hier niet thuis. Laten we werken aan een duurzame oplossing die stad en landschap beide recht doet.

In het kort

VIERDE AANVLIEGROUTE VAN DE BAAN

Eind februari 2025 is besloten dat er geen vierde aanvliegroute naar Schiphol komt. Eerder bestond de mogelijkheid dat deze route boven het Lingegebied zou komen te liggen met extra geluidsoverlast en milieubelasting tot gevolg. We blijven de mobiliteitsontwikkelingen in het luchtruim volgen.

UITBREIDING WIJK PASSEWAAIJ IN TIEL

In 2025 gaat de Gemeente Tiel van start met het gebiedsprogramma en uitwerking stedenbouwkundig plan voor de uitbreiding met deelplan 9, 10 en 11. Dit hangt natuurlijk samen met de zo gewenste Westelijke Ontsluitingsweg, de doorn in het oog van vele bewoners van het buitengebied. De VBL blijft ook de uitbreidingsplannen volgen.

OMGEVINGSVISIE BUITENGEBIED CULEMBORG

De VBL heeft een zienswijze ingediend waarin de bezwaren zijn verwoord. Na de reactie van de gemeente Culemborg op deze zienswijzen hebben we besloten om hier verder niet op in te gaan. Dit heeft pas zin bij een omgevingsplan.

ANTENNEMAST SPIJK

De VBL heeft gereageerd op de plannen voor een mast voor mobiele telefonie in Spijk, maar tot op heden geen antwoord ontvangen. Er is een informatiebijeenkomst gehouden, maar slechts een beperkt aantal omwonenden is uitgenodigd. Dit doet onvoldoende recht aan de vereiste participatie.

DE LANGSTE BOOMGAARD

Langs de A15 wordt gewerkt aan een 33 kilometer lange groene strook met fruitbomen, laanbomen en bloemen. Het project verbindt landschap, biodiversiteit en duurzaamheid, en vermindert geluidsoverlast. Lokale fruittelers en overheden bundelen hun krachten om deze unieke, landschapsversterkende route tot leven te brengen.

DE STILLE STEM VAN HET LANDSCHAP

Op 7 november 2024 organiseerde de VBL samen met Stroomhuis Neerijnen, een lezing door Han Leeferink, over hoe landschap in de Chinese filosofie en kunst als levende stem wordt gezien, en hoe wij die kunnen verstaan. Tegelijk was een expositie te zien met tekeningen van Puck Willaarts uit het Zwerfdagboek.

KLEINE KERNCENTRALE

De provincie Gelderland onderzoekt de mogelijkheid om een kleine kerncentrale (SMR) te bouwen in West Betuwe. De regio Rivierenland is één van de vier kansrijke gebieden. De gemeente reageert fel tegen het plan en voelt zich overvallen.

KANSENKAARTEN HAAFTEN, HEUKELUM, TRICHT EN SPIJK

In 2024 startte de gemeente West Betuwe het project 'Kansenkaarten'. De VBL probeerde deel te nemen aan dit overleg om aandacht te vragen voor landschappelijke inpassing. Echter, de focus lag voornamelijk op woningbouw. De VBL is niet tegen woningbouw, maar pleit voor een integrale benadering waarbij nieuwe ontwikkelingen zorgvuldig worden ingepast in het bestaande landschap om ongewenste situaties te voorkomen.

LANDGOED LINGEDIJK BUURMALSEN

De VBL diende eerder een zienswijze in, zie ook Lingeschouw 2024. Volgens de VBL tast het plan het open landschap van de uiterwaarden aan, schaadt het zichtlijnen en biedt het geen oplossing voor de lokale woningnood. De zes geplande villa's zijn te groot, te hoog en passen niet in het gebied. Bovendien verslechtert de verkeersveiligheid en is de participatie gebrekkig verlopen. Behandeling door de gemeenteraad van West Betuwe is aanstaande. De VBL blijft de ontwikkelingen nauwgezet volgen.

Verslag Algemene Ledenvergadering 22 mei 2024

Aanwezig: 37 leden inclusief het bestuur.

OPENING

De voorzitter VBL (Pieter van Veen) heet iedereen welkom in het Stroomhuis, dat het hoofdkwartier is van de Stichting het Stroomhuis. Deze stichting organiseert concerten, exposities en kunstlezingen, maar houdt zich ook bezig met natuur en landschap.

De VBL wilde samen met de stichting een avond (na 20.30 uur) organiseren over cultuur en landschap. Daarom is Roland Gieles (kunsthistoricus) uitgenodigd om vanavond een lezing te houden over de rol van het landschap in de kunst.

Vanavond is ook de jaarlijkse ALV. De voorzitter bedankt de eindredacteuren Vera van Loon en Martin ten Cate en aan allen die ook een bijdrage hebben geleverd aan de fraaie Lingeschouw 2024.

Gaat het goed met onze vereniging? Ja, we bereiken veel door het instellen van bezwaar en beroep (3 positieve rechterlijke uitspraken), door met het bestuur en ambtenaren regelmatig te overleggen, door het indienen van zienswijzen, door in te spreken bij raadsvergaderingen, door aanwezig zijn bij informatie-bijeenkomsten etc.

MAAR WE WILLEN MEER!

Soms doen zich ontwikkelingen voor waar we niet of niet tijdig kennis van nemen en er ongewenste landschap ontsierende activiteiten plaatsvinden zonder dat wij daar aandacht aan besteden.

Leden worden opgeroepen om, als ze dit soort activiteiten signaleren, dat aan ons door te geven!

Het bestuur van de VBL heeft ook behoefte aan juridische ondersteuning. De zaken worden steeds complexer en ook al hebben wij als bestuur veel kennis in huis toch zou een jurist als ondersteuning welkom zijn.

In het voorwoord van de voorzitter (zie Lingeschouw 2024) heeft hij ook gesproken over het instellen van een landschapspanel.

Iets wat nog verder gaat in het besluitvormingsproces zijn burgerberaden. Deze beraden zouden door de gemeente ingesteld kunnen worden bij concrete discutabele voorstellen. Zo'n beraad moet dan wel een afspiegeling van de bevolking zijn en de uitkomst zou doorslaggevend moeten zijn bij het nemen van het finale besluit. Dit zou de kloof tussen overheid en burger kunnen verkleinen. Maar daar is wel politieke lef voor nodig.

De verkiezingen van de Tweede Kamer liggen alweer ver achter ons. De gevolgen van deze politieke aardverschuiving worden zichtbaar. De voorzitter is er niet gerust op dat natuur en landschap een vooraanstaande rol zal spelen bij de nieuwe regering. En dus zal er wel geen minister van Ruimtelijke Ordening komen.

Een mooi landschap met een robuuste natuur, een hoge biodiversiteit met waardevolle landschapselementen. Dat is waar onze Vereniging tot Behoud van het Lingeland-schap voor staat.

De voorzitter wenst alle aanwezigen een fijne bijeenkomst.

MEDEDELINGEN

Geen

VERSLAG ALV 10 MEI 2023

Verslag wordt vastgesteld.
Er zijn verder geen opmerkingen.

FINANCIEEL JAARVERSLAG 2023

Gert Timmerman geeft een toelichting over jaarverslag 2023 en begroting 2025 zoals ook weergegeven in de Lingeschouw 2024. Er is tot € 23.106,- eigen vermogen in 2023 opgebouwd. ANBI eist bepaalde vermeldingen in het jaarverslag.

Bankkosten vrij hoog, afhankelijk van het aantal mutaties hoe hoog.

De controlecommissie bestaande uit de leden Theo Verhooren en Gerard de Laak hebben het financieel jaarverslag 2023 in orde gevonden. De bevestiging van de controlecommissie is ter vergadering overhandigd. Gerard de Laak doet verslag en is akkoord met de jaarrekening.

De controlecommissie adviseert het bestuur décharge te verlenen:

- voor het in het jaar 2023 gevoerde financiële beleid.
- voor de penningmeester voor het in het jaar 2023 gevoerde beheer over de geldmiddelen.

Het financieel jaarverslag wordt goedgekeurd door de vergadering.

BEGROTING 2025

Ad Huizenga: wat versta je onder continuïteitsreserve?
Antwoord Gert Timmerman: als we in problemen komen hebben we een reservepotje.

Aan de leden wordt gevraagd akkoord te gaan met een verhoging van de contributie in 2025 van € 17,50 naar € 20,00. De gevraagde contributieverhoging wordt ter vergadering goedgekeurd voor 2025.

AANWIJZEN LID VOOR DE CONTROLE COMMISSIE

Controle commissielid Theo Verhooren is aftredend. Gerard de Laak blijft. Erik Boegborn wordt nieuw lid. Bij acclamatie.

VERKIEZING BESTUURSLEDEN

- ALV gaat akkoord om Pieter van Veen te herbenoemen als voorzitter. Bij acclamatie.
- ALV gaat akkoord om Martin ten Cate als bestuurslid te benoemen. Bij acclamatie.

Discussie over activiteiten en projecten 2023 – 2024 (zie Lingeschouw 2024)

Complimenten van Bram Hartzema en van Ton Kleyn - met applaus - voor niveau van het werk van VBL.

Ton Kleyn: we zouden ons moeten verzetten tegen windmolens op land. Zijn te hoog en met vermogen van 5 MW. Daar zou VBL op in moeten steken.

Ton wil daar een werkgroep mee ondersteunen. Hij wil het etiket VBL want dat maakt meer indruk.

Willy van den Oord: in de Linge in Gorinchem is een damwand geplaatst met vergunning van het Waterschap. 15 meter van de Linge afgepakt. Grote gele betonnen palen geplaatst. Alexandra Dietzsch: het is wel industrieterrein. Twee jaar geleden heeft hij ons daar al voor gewaarschuwd. Waarom niet beplanten met lissen of met klimop. Dan zie je er niets meer van. Er is afgesproken dat naar de vergunning wordt gekeken.

RONDVRAAG

Geen

SLUITING

Financiële zaken

Wisseling van de wacht: In september 2024 hebben Gert Timmerman en Martin ten Cate van stuivertje gewisseld. Gert is nu de tweede penningmeester; Martin is vanaf dan de vigerende penningmeester.

De VBL kijkt terug op een solide financieel jaar. Net als in 2023 hadden we in 2024 meer inkomsten dan uitgaven. Naar verwachting blijft deze lijn zich voortzetten in 2025. Zoals vorig jaar al gezegd: we lijken wel een spaarbank. En dat is niet zonder reden—ons vermogen dient als financiële buffer, bijvoorbeeld voor juridische ondersteuning indien nodig.

BALANS: BEZIT EN SCHULDEN

Het vermogen is gegroeid naar ruim € 24.500. Dit bedrag staat veilig op een spaarrekening bij de Rabobank. De vereniging heeft geen openstaande schulden; alle uitgaven zijn tijdig verwerkt. In de bijgevoegde tabel zie je de balans, inclusief de bestemming van het resultaat. De ALV op 21 mei mag daar nog een definitief besluit over nemen.

BATEN EN LASTEN

Een vervelende kostenpost blijft de bank. Voor de bank- en spaarrekening, overboekingen, klantonderzoeken en pasjes betaalden we in 2024 € 373 aan de Rabobank. Verder zijn er uitgaven voor onder andere de Lingeschouw en onze website.

Aan de inkomstenkant zijn we blij met de stijging van het aantal donaties. Contributies vormen de hoofdmoot, maar extra bijdragen zijn altijd welkom. Dus: denk aan onze spaarpot—meer dan het minimumbedrag doneren mag altijd!

CONTROLE COMMISSIE

De kascommissie kwam op 31 maart 2025 bijeen en heeft vastgesteld dat de administratie correct is gevoerd. Ze adviseert het bestuur dan ook om decharge te verlenen voor het gevoerde beleid in 2024.

BEGROTING 2025 EN 2026

De begroting voor 2025 is herzien op basis van nieuwe inzichten. De inkomsten stijgen, mede doordat een juridische procedure een aanzienlijke opbrengst oplevert. De kosten dalen iets, al is wel rekening gehouden met een statutenwijziging.

Voor 2026 wordt een vergelijkbare begroting aangehouden. We houden jaarlijks rekening met een toename van het aantal leden.

STATUTEN

De statuten van de VBL stammen uit 2007 en zijn aan herziening toe, mede vanwege de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR). Ook willen we de juridische positie, met name de ontvankelijkheid binnen het Linge-gebied, van de VBL blijven waarborgen. In 2025 gaat het bestuur hiermee aan de slag; in de begroting is hiervoor een post opgenomen.

GROEI VAN HET AANTAL LEDEN

Het aantal leden is gestegen van 387 naar 422. We verwelkomden 46 nieuwe leden, terwijl 11 mensen hun lidmaatschap beëindigden of zijn overleden.

Een tip: de partner kan ook lid worden—en dat kost niets extra's. Per huishouden betaalt men slechts één keer contributie.

Problemen in het Lingelandchap worden vaak gemeld door leden, maar ook niet-leden kloppen bij ons aan. Lid worden is eenvoudig, kost maar € 20,- per jaar, en helpt ons ook problemen buiten ieders achtertuin aan te pakken. Samen geven we het landschap een stem!

Balans 2024	1 jan.	31 dec.
Activa		
Rabobank betaalrekening	699	561
Rabobank spaarrekening	23.000	24.000
Kas	0	0
Debiteuren	0	0
Passiva		
Crediteuren	593	0
Vermogen		
- Vrij besteedbaar	6.106	6.561
- Reserve website-aanpassingen	1.000	0
- Reserve gerechtelijke procedures	11.000	13.000
- Continuïteitsreserve	5.000	5.000

RESULTATEN 2024	Baten	Lasten
Contributie	6.237	
Donaties	1.061	
Opbrengsten uit procedures	0	
Overig	250	
Bestuurskosten		503
Bankkosten		373
Werkgroepen		11
ALV		330
Ledenwerving		968
Website + emailservice		2.158
Lingeschouw		1.795
Procedures		0
Totaal	7.548	6.138
Resultaat		
Bestemming resultaat		
- Reserve website-aanpassingen		-1.000
- Reserve gerechtelijke procedures		2.000
- Vrij besteedbaar		410

BEGROTING	2025	2026
Uitgaven		
Bestuur	1.200	700
Administratie	500	500
Werkgroepen	1.000	1.500
Procedures	PM	PM
Verenigingskosten:		
- ALV	500	500
- Website	1.000	1.000
- Leden (werving en behoud)	1.500	1.500
- Lingeschouw	2.500	2.500
Onvoorzien	100	100
Totaal	8.300	8.300
Ontvangsten		
Contributies	9.000	9.600
Donaties	1.000	1.000
Opbrengsten uit procedures	1.400	PM
Overig	200	200
Totaal	11.600	10.800
Voorzien resultaat	3.300	2.500

Strategie

Een goede strategie is belangrijk om onze visie te kunnen realiseren. Onze visie is gericht op het behoud en zo mogelijk verbetering van natuur en landschap in het gebied tussen Lek en Waal.

Ons denken over de strategie is t.o.v. vorig jaar niet wezenlijk anders. Primair willen we ons zo pro-actief mogelijk opstellen.

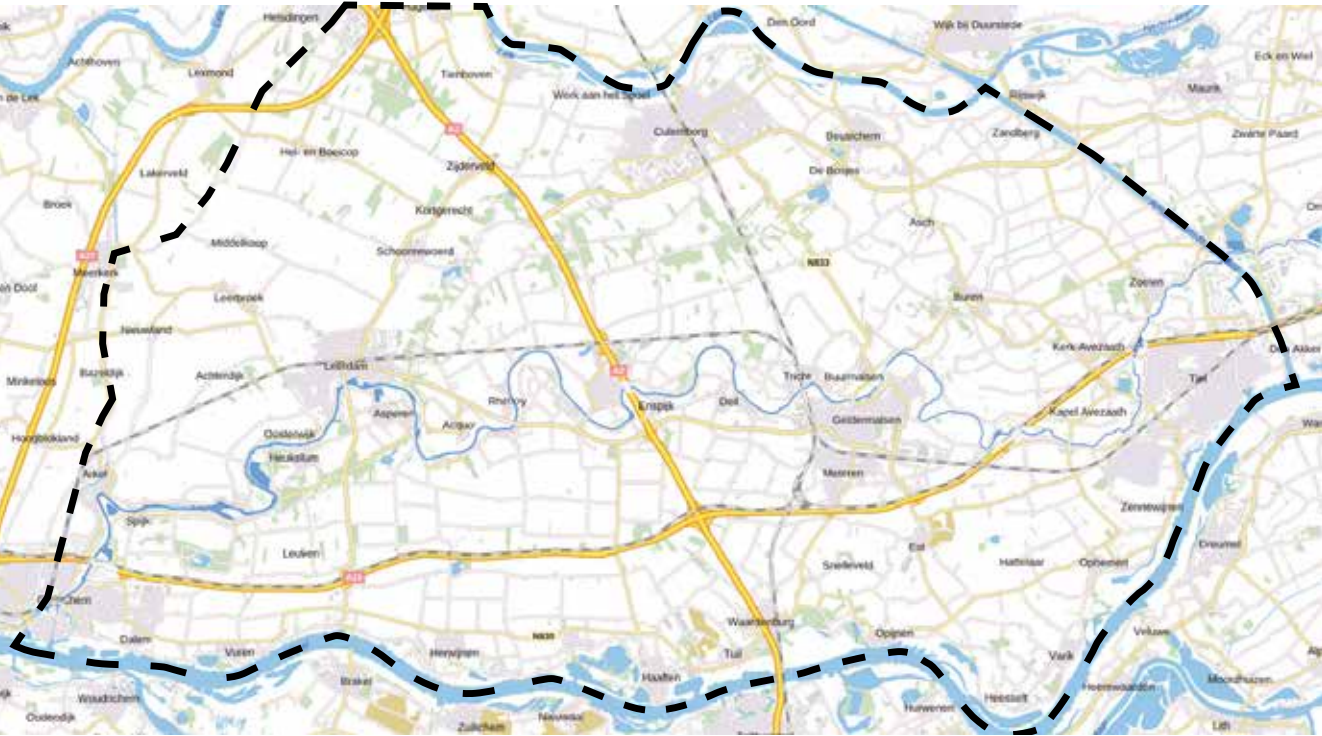
Dat betekent:

- ons netwerk verder uit te bouwen
- het draagvlak voor onze ideeën te vergroten
- het maken van een Projectplan Nieuwe Landschap selementen. Elders in de Lingeschouw wordt uiteengezet wat we met dit plan beogen.

Strategisch is dit een interessante nieuwe ontwikkeling doordat:

- er verschillende organisaties bij betrokken zijn
- het financieel ondersteund wordt vanuit het Duurzaamheidsfonds
- het de bedoeling is geen dictaat op te leggen maar een denkrichting te verwoorden voor alle betrokkenen in het gebied tussen Lek en Waal zoals gemeenten, waterschappen en provincies.

Naast onze pro-actieve opstelling zullen we de ruimtelijke plannen van de verschillende overheden kritisch blijven volgen en zo nodig juridische stappen ondernemen. Ook hier geldt: als we betrokken worden bij de planvorming voorkomt het dat we eventueel bezwaar/ beroep moeten aantekenen.

Het statutaire werkgebied is enorm: van Doornenburg in het oosten, tot en met Gorinchem in het westen. Met alleen vrijwilligers kun je alleen het meer westelijke gedeelte 'bemensen', dat deel staat daarom op deze kaart ingetekend. Als er mensen in Neder Betuwe en Over Betuwe zich met een kwestie melden bij VBL, kunnen we dat alleen behandelen als zij zelf daar een actieve rol in spelen.

Algemene informatie

BESTUUR IN 2024

Voorzitter:	P. van Veen (Pieter), Enspijk, 06 5116 7355
Secretaris:	V. van Loon (Vera), Herwijnen, 06 5570 1082
Penningmeester:	M. ten Cate (Martin), Heukelum, 06 2842 4890
Leden:	A. Dietzsch (Alexandra), Spijk, 06 5198 7441 C. Haubrich (Cathrijn), Deil, 0345 651 871 T. van der Meer (Titia), Rumpt, 06 4116 6914 G. Timmerman (Gert), Buurmalsen, 0345 581 185

BENT U NOG GEEN LID?

Ga naar onze website www.lingelandschap.nl
Of stuur een email naar ledenadministratie@lingelandschap.nl

LEVENSLANG LID

U kunt uw steun aan onze vereniging ook met een levenslang lidmaatschap gestalte geven. Een flink aantal leden ging u al voor. U wordt levenslang lid door eenmalige betaling van minimaal € 250,- Voor u en ons een financieel en administratief zeer aantrekkelijk alternatief.

ADRES

Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap

Post adres:	Postbus 131, 4190 CC Geldermalsen
Email adres:	contact@lingelandschap.nl
Website:	www.lingelandschap.nl

LIDMAATSCHAP

De contributie voor het kalenderjaar 2025 bedraagt € 20,- Meer mag natuurlijk ook! Leden ontvangen het verenigingsorgaan "Lingeschouw" en emailnieuwsbrieven. Voor vragen over uw contributie en het doorgeven van adreswijzigingen en wijzigingen van uw emailadres kunt u contact opnemen via ledenadministratie@lingelandschap.nl

DONATIES

Bankrekeningnummer:
NL 33 RABO 0313 1332 12

ten name van Vereniging tot Behoud Lingelandschap.

UW GIFT EN DE BELASTING

Onze vereniging is door de Belastingdienst erkent als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Dat betekent voor u dat u in uw aangifte Inkomstenbelasting de door u betaalde contributie, donaties en giften kunt opvoeren als Aftrekbare Gift. Als u aan alle andere voorwaarden voldoet kan dat voor u tot een lagere belastingheffing leiden.

Colofon

Uitgave

Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap, © 2025
Eindredactie Vera van Loon
Vormgeving Grafisch Goed Geregeld
Foto's (bestuurs)leden VBL
Drukwerk DMDR

LIDMAATSCHAP

U kunt de uitgaven van voorgaande jaren bekijken op onze website. Er zijn nog exemplaren beschikbaar van de Lingeschouw uit de jaren 2007 t/m 2024. Tegen een vergoeding van de portokosten sturen wij u deze toe. Stuur een email naar contact@lingelandschap.nl